

Haaga-Helia
ammattikorkeakoulu Oy

Muuttuva matkailija -matkakertomuksia

Siru Henttonen

Opinnäytetyö
Matkailun koulutusohjelma
2019

Tekijä(t) Siru Henttonen	
Koulutusohjelma Matkailun koulutusohjelma	
Raportin/Opinnäytetyön nimi Muuttuva matkailija -matkakertomuksia	Sivu- ja liitteenumäärä 44
<p>Tutkimusten mukaan matkailun avulla ihminen oppii suvaitsevaisuutta, avarakatseisuutta ja hänen itseluottamuksensa kasvaa. Matkustamisella ja turismilla on opetuksellinen ja transformaalin potentiaali. Matkailun avulla voidaan oppia, kasvattaa ymmärrystä ja suvaitsevaisuutta.</p> <p>Tutkimuksen tavoitteena oli selvittää, miten matkailija oli matkustanut elämänsä aikana ja miten matkailu oli opettanut, kehittänyt ja muuttanut matkailijaa. Tutkimuksen tavoitteena oli lisätä ymmärrystä matkustajasta ja matkustamisesta.</p> <p>Tutkimusmenetelmänä opinnäytetyössä käytettiin kvalitatiivista eli laadullista tutkimusta. Haastattelut toteutettiin strukturoimattomana avoimena syvähaastatteluna. Haastateltavat tuottivat narratiivista aineistoa. Analyysimenetelmänä käytettiin teorialähtöistä analyysia. Tutkimuksen kohteena oli viisi erittäin paljon matkustanutta 44-56-vuotiasta naista. Tutkimus toteutettiin keväällä 2019.</p> <p>Tutkimuksessa haastateltavat kertoivat laajoja tarinoita. Tutkimuksessa havaittiin, että matkailijat olivat uniikkeja ja jokainen matkakertomus oli erilainen. Tutkimuksesta voidaan päätellä, että matkailijat olivat matkailutypologialtaan pääosin Stanley Plogin (1977, 2004) teorian mukaisia midsentrikkoja, Eric Cohenin typologian (1972) individuaaleja massaturisteja ja Smithin typologian (1977, 1989) epätavallisia matkailijoita. Matkustajatypologia vaihteli myös riippuen matkasta. Tutkimus osoittaa, että matkailijat olivat oppineet selviytymistä, suvaitsevaisuuden lisääntymistä, avarakatseisuutta, tuntemaan erilaisia ruokakulttuureja, kulttuurien ymmärtämistä, kielitaitoa sekä kotimaan arvostamista. Mezirowin (1978) transformaalista oppimista oli yli puolella haastateltavista, jotka olivat asuneet pidempään vieraassa maassa. Tulevaisuuden matkailuun matkailijoilla oli selkeitä haaveita.</p> <p>Tutkimuksen tuloksia voidaan hyödyntää pedagogisessa suunnittelussa ja toteutuksessa sekä matkailun tuotteistamisessa. Jatkotutkimushaasteena nousi esiin lasten matkailun tutkiminen, sukupolvien ylitse tapahtuvan matkailun tutkiminen sekä milleniaalisukupolven matkailun tutkiminen pitkittäistutkimuksen avulla.</p>	
Asiasanat Matkailija, tarina, matkakertomus, matkailutypologia, transformaalin matkailu.	

Sisällys

1	Johdanto.....	1
2	Matkailu.....	2
2.1	Matkustaja-matkailija-turisti.....	4
2.2	Transformaalinen matkailu.....	5
2.3	Tulevaisuuden matkustaja.....	8
3	Matkailutypologiat.....	11
3.1	Stanley Plogin psykograafiset matkailutyytit.....	12
3.2	Eric Cohen ja turistin roolit.....	15
3.3	Smithin turisti typologia.....	16
4	Laadullinen tutkimus.....	17
4.1	Tutkimusmenetelmät.....	17
4.2	Aineiston kerääminen.....	18
4.3	Narratiivinen kerronta.....	19
4.4	Tutkimusprosessin kulku.....	21
4.5	Tutkimuksen luotettavuus ja pätevyys.....	22
5	Tulokset.....	24
6	Johtopäätökset.....	40
7	Pohdinta.....	42
	Lähteet.....	44

1 Johdanto

Matkailu on vapaa-ajan käyttöön liittyvää liikkumista. Vapaa-ajan matkustaminen on ollut riippuvainen siitä, onko ihmisellä vapaa-aikaa työnteosta, onko kohteessa matkailuun sopivaa infrastruktuuria, onko henkilöllä riittävää varallisuutta matkustamiseen sekä onko hänellä motivaatiota matkustaa. Kehittyneissä maissa on tarve päästä matkalle ja matkustaminen on itsensä toteuttamisen perusarvo.

Vaikka matkailusta ja turismista tiedettäisiin kuinka paljon tahansa, on turistien käytöksen ennustaminen ja yksilöllisten tarpeiden tyydyttäminen hankalaa. Jokainen turisti on kuin kuka tahansa muukin turisti. Matkailijoiden psykologiset ja fyysiset piirteet sekä persoonallisuus, kasvatus, perimä, elämä ja matkustuskokemukset sekä monet muut tekijät tekevät heistä ainutlaatuisia yksilöitä. Matkailijoita on kuvattu matkailutypologioihin 1970- ja 1980-luvulla ja yritetty näin segmentoida ja ymmärtää eri matkailijoiden psykologisia persoonallisuustyyppejä. Matkailu on enemmän kuin liikkumista paikasta toiseen. Matkailu on myös oppimista. Matkailun avulla yksilö voi kokea transformaalista oppimista, jossa hän omaksuu uuden asenteen, uskomuksen tai käyttäytymismallin.

Tutkimuksen tavoitteena oli selvittää, miten matkailija oli matkustanut elämänsä aikana, ja miten matkailu oli opettanut, kehittänyt ja muuttanut matkailijaa. Tutkimuksen tavoitteena oli lisätä ymmärrystä matkustajasta ja matkustamisesta.

Matkailua voidaan pitää ihmisen hedonististen tarpeiden tyydyttämisenä ja matkailun motiiveja on tutkittu laajasti. Matkailijoiden monimuotoisuutta, muuttumista, kehittymistä, oppimista ja transformaatiota on tutkittu vähemmän, mikä antaa syvyyttä ja näkökulmaa matkailijoiden matkustamiseen. Tutkimuksen tarkoitus on jättää muistijälki matkailutarinoista 1970-luvulta tähän päivään. Matkailun tutkiminen kehittymisen, transformaation ja oppimisen näkökulmasta lisää ymmärrystä tutkittavasta aiheesta.

Tutkimuksen tuloksia voidaan hyödyntää pedagogisesti ja matkailutuotteiden suunnittelussa. Tulevaisuuden matkustaja on sivistynyt humanisti, jonka matkustamisen motiivit kumpuavat uteliaisuudesta ja oppimisen halusta sekä matkailun tuottamasta kokemuksesta.

2 Matkailu

Matkailu, englanniksi travel, on yleiskäsite matkustamiselle kaikissa paikoissa kaikkina aikoina. Matkailu on vapaa-ajan käyttöön liittyvää liikkumista ja sen taustalla ovat voineet olla useat asiat, kuten elannon hankkiminen, opiskelu, erilaisten mullistusten alta pakeneminen, sota, katastrofi ja muut seikat. Olennaista on, että poistutaan paikkakunnalta. (Kostiainen, Ahtola, Koivunen, Korpela, Syrjämaa 2004, 15.)

Kukaan ei varmuudella tiedä ketkä olivat ensimmäisiä turisteja ja missä he asuivat. On aina ajateltu, että turismin juuret ovat antiikin Kreikassa tai antiikin Roomassa, koska ajalta löytyy kirjoituksia matkustamisesta. Tulevaisuuden tutkimus ehkä tulee osoittamaan, että turismi ulottuu pidemmälle kuin antiikin Kreikan aikakausi. Turismi on saattanut kehittyä Euroopan ulkopuolella. Matkustamisen halu on ennen aikaan liitetty uskonnollisiin, terveydellisiin tai kaupallisiin syihin ennemmin kuin nautinnon etsimiseen. Ihmisten on pitänyt voittaa monta estettä ennen kuin heistä tuli turisteja. Heidän on pitänyt kehittää kuljetusmuotoja ja heillä oli riski joutua muiden matkailijoiden hyökkäyksien kohteeksi. Turismi on voinut alkaa kehittymään vasta, kun nämä esteet olivat poistettu. Ensimmäinen massaturismin muoto oli pyhiinvaellus. Pyhiinvaellusmatkoja tehtiin eniten keskiajalla ja matkustajia oli paljon. (Horner & Swarbrooke 2016, 15-17.)

Grand Tour matkailussa nuoret miehet kävivät kahden-kolmen vuoden mittaisilla matkoilla Ranskan ja Italian vanhoissa kaupungeissa. Grand Tour oli merkittävä ilmiö sekä kulttuurihistoriallisesti että kasvatusthistoriallisesti. Sen ensisijainen tarkoitus oli oppiminen ja sivistyminen. Sitä kutsuttiin eliitin oppimismatkaksi. Naiset olivat Grand Tour matkoilla harvinaisuuksia. Grand Tour matkoja tehtiin 1660-luvulta 1800-luvun ensi vuosikymmenelle. (Kostiainen ym. 2004, 50-51.)

Molemmassa matkustusmuodoissa sekä Grand Tourissa että pyhiinvaellusmatkoissa on nähtävissä ne alkulähteet ja perinteet, joissa ihmiset matkustavat Pohjois-Euroopasta Etelä-Eurooppaan turisteina. Sama jatkuu vielä tänäkin päivänä. (Horner 2016, 17.)

Thomas Cook aloitti järjestämään matkoja vuonna 1841. Cook järjesti organisoituja rautatiematkoja Leicesterissä ja 1800-luvun loputtua hän organisoi matkoja brittituristeille Egyptiin. Thomas Cookia pidetään modernin matkanjärjestäjän esikuvana ja hänellä oli suuri vaikutus turismin kasvamiseen. Ensimmäinen

massaturismin aalto Euroopassa oli, kun pohjoiseurooppalaiset vuosittain matkustivat Välimerelle auringon perässä. (Horner 2016, 19.)

Stanley Plogin mukaan vapaa-ajan matkustaminen riippui neljästä eri tekijästä. 1. Riittävä vapaa-aika työnteosta. 2. Hyvät matkailuun sopiva infrastruktuuri (tiet, lentokentät sekä julkinen liikenne). 3. Riittävä toimeentulo tai rahallinen varallisuus matkustaa. 4. Korkea motivaatio matkustaa. (Plog 2004, 12.)

1950-luvun loppupuolella teollistuneiden maiden varallisuuden kasvu on tehnyt matkustamisen mahdolliseksi. Sosiaalinen turvallisuus sekä eläkesuunnittelu tuovat ihmisille turvallisuuden tunnetta. Ihmiset kokevat, että heillä on jo kaikki materiaallinen hyvä, jota he tarvitsevat ja he kokevat luonnollisena matkustamisen. Osalla ihmisistä on niin paljon materiaalista hyvää, etteivät he tiedä mitä ostaa seuraavaksi. Jopa matkailu voi menettää jännittäväyhtensä, koska heillä voi olla tunne, että on tehty ja nähty kaikki. (Plog 2004, 15.)

Ajatukset vapaa-ajan matkustamisesta ovat muuttuneet. Vuonna 1965 matkustaminen oli luksusta, josta oli lyhyen ajan hyötyä. Materiaalinen tavara oli taas tarpeellisuus, josta oli pitkän aikaa hyötyä. 1980-luvulla ajateltiin, että matkustaminen on psykologinen tarpeellisuus, jolla on pitkän aikavälin hyötyjä. Materiaalinen tavara taas ei ollut niin tarpeellista ja antoi vain lyhyen aikavälin hyödyn. Vapaa-ajan matkustaminen sijoittuu ennemmin kulttuurilliseen viitekehyykseen, jossa se on psykologinen tarve, ennemmin kuin kallista luksusta. Useissa kehittyneissä maissa tarve päästä pois, päästä matkalle, on yksi ihmistenperusarvoista. (Plog 2004, 22-24.)

Etymologisesti sana tour eli kiertää on tullut latinan kielen sanasta "tornare" ja kreikaksi "toronos" ja tarkoittaa ympyrää. Liike ympyrän keskellä tai säteen keskellä. Ympyrä tarkoittaa lähtöpistettä, joka loppujen lopuksi palaa takaisin alkuun. Sen vuoksi, kuten ympyrä, kierros tarkoittaa matkaa, joka on kierros ympäri ympyrän, englanniksi round trip. Eli lähteminen ja paluu takaisin samaan alkupisteeseen on matka ja sen tekijää kutsutaan turistiksi. (Theobald 2004, 9-10.)

Käsitteet matkailu ja turismi ymmärretään usein arkikielessä synonyymeiksi. Matkailu on turismia monipuolisempi ja laajempi käsite. Englanninkielisellä turismi käsitteellä tarkoitettiin 1900-luvun matkailua ja massaturismista tuli yksi turismin alalaji. Turismi voidaan nähdä matkailun alalajina, kuten terveysturismi tai muut matkailun muodot. (Verhelä 2014, 21.)

2.1 Matkustaja-matkailija-turisti

Turismin ja turistin määrittelyssä voidaan huomioida kolme seikkaa; matkan tarkoitus, matkaan kulutettu aika ja perillä oloaika sekä tilanteet, joissa matkustajaa ei voida määrittellä turistiksi. Ihmiset, jotka ovat vapaaehtoistyössä, armeijan työssä tai siirtymässä paikasta toiseen, eivät ole turisteja. (Cooper 2013, 14.)

Matkustaminen/matkustus (travel) ja matkustaja (traveller) ovat käsitteitä, joille muut käsitteet ovat alisteisia, kuten matkailu tai matkailija. Toiminta, jossa liikutaan maantieteellisesti paikasta toiseen, on matkustamista, tapahtuu se mistä tahansa syystä. Matkustaja on henkilö, joka matkustaa paikasta toiseen. Tilastoinneissa on eroja ja eri tilastoissa matkailijat jaetaan saapuviin ja muihin saapuviin matkailijoihin. Matkailijat (visitors) jaetaan yöpyviin (tourists) ja päiväkävijöihin (day-to-day visitors). (Verhelä 2014, 24.)

Tilastokeskuksen määritelmä matkailijalle.

”Matkailijalla (tourist, overnight visitor) tarkoitetaan yöpyvää matkailijaa, joka viettää vähintään yhden yön matkan kohteessa, joko maksullisessa tai maksuttomassa majoituksessa. Kansainvälinen matkailija on matkailija, joka viettää ainakin yhden yön matkan kohteena olevassa maassa. Kotimaan matkailija on matkailija, joka viettää ainakin yhden yön kohteena olevassa paikassa. Matkailija, joka ei yövy yhtään kertaa matkansa aikana, on päivamatkailija (päiväkävijä).” (Tilastokeskus 2019.)

Turismi viittaa teollistuneiden maiden matkailuun, jossa on tyypillistä ihmisten vapaa-ajan käytön lisääntyminen, matkailuvälineiden teknisten välineiden kehittyminen, matkailun yhteiskunnallisen pohjan laajeneminen sekä elinkeinojen kasvu ja monipuolistuminen. Turismi sanana viittaa kasvaviin ihmisjoukkoihin, jotka kiertelivät katselemassa nähtävyyksiä. Ihmisiä, jotka tekivät niin, kutsuttiin turisteiksi. Turismi sanana tuli käyttöön 1800-luvun alkupuolella. (Kostiainen ym. 2004, 12.)

Turismi sanana otettiin käyttöön Englannissa 1700-1800 lukujen vaihteessa. Latinan *tornae*-verbi on sanan alkuperä. Suomen kieleen turisti sana on tullut Ruotsin kautta. (Verhelä 2014, 19.)

Vaikka turismikulttuurista tiedettäisiin miten paljon tahansa, turistien mausta ja jokaisen segmentin mieltymyksistä, on turistien käytöksen ennustaminen ja yksilöllisen turistin

tarpeiden tyydyttäminen vaikeaa. Jokainen turisti on kuin kuka tahansa muukin turisti, vaikkakin hänen psykologiset ja fyysiset piirteensä sekä persoonallisuus, kasvatus, perimä, elämä, matkustuskokemukset ja monet muut tekijät tekevät hänestä ainutlaatuisen yksilön. (Pearce 2011, 73.)

Tilastokeskuksen määrittelee matkailun (tourism) toiminnaksi, jossa henkilö matkustaa tai oleilee ympäristönsä ulkopuolella ja oleskelee siellä korkeintaan vuoden työ- ja perhesuhteiden tai muun tarkoituksen vuoksi. Määritelmä perustuu UNWTO:n alkuperäiseen määritelmään. (Tilastokeskus 2019.)

2.2 Transformaalinen matkailu

Jack Mezirow (1978) on kehittänyt yhden transformaalisen teoriapohjan. Hän kuvaa sen piirteitä, pääperiaatteita ja tuloksia. Mezirowin mukaan maailmankuvan muutos voi olla persoonalle vapauttavaa. Hänen mukaansa kukaan ei ole vapaa aiemmista uskomuksista, arvoista tai tunteista, jotka ovat rajoittaneet tai vääristäneet yksilön elämää. Mezirowin teoria tarjoaa mallin oppimiseen, muuttumiseen ja kasvamiseen ihmisille, jotka haluavat tehdä elämän mullistavia muutoksia. (Reisinger 2013, 17.)

Transformaalinen oppiminen ottaa huomioon sen, miten ihmiset ymmärtävät ja tulkitsevat elämän kokemuksiinsa sekä kriittisesti tarkastelevat omia luuloja ja arvojaan, arvioivat näitä olettamuksia ja uskomuksia, kunnes ovat muuttuneet. Mezirowin mukaan aikuisten oppiminen on transformaalinen prosessi, jossa irrottaudutaan ja vieraannutaan formaaleista rooleista ja uskomuksista ja laitetaan uusia perspektiivejä. Näin saavutetaan suurempi itsemääräämisoikeus. Mezirowin mukaan kompetenssin rakentaminen ja itseluottamuksen esiintuominen on transformaalisen prosessin viimeinen vaihe. Transformaatio on valmis, kun yksilö on omaksunut uuden asenteen, uskomuksen ja käyttäytymismallin elämäänsä. (Reisinger 2013, 18-19.)

Transformaatio ei ole synonyymi muutokselle. Transformaatio tuottaa muutosta. Muutos ei vain tapahdu, vaan se on yksilön aktiivisesti haluama muutoshalu. Transformaatio vaatii halua muuttua. Muutosprosessi on tietoinen ja tarkoituksellinen. Transformaatio vaatii menneen katkaisua ja dramaattista muutosta tämän hetkisiin tekemisiin. Se on muutosta monella tasolla ja monessa aspektissa. Transformaalinen muutos on peruuttamamatonta ja syvää. Transformaalinen muutos myös häiritse omaa arvomaailmaa ja uskomussysteemiä. Se muuttaa ja laajentaa maailmankatsomusta ja vaatii ihmisiä laajentamaan näkemystä maailmasta. (Reisinger 2013, 21-22.)

Kirjallisuudessa tunnustetaan, että matkustamisella ja turismilla on opetuksellinen ja transformaalinen potentiaali, koska niiden avulla voidaan oppia, laajentaa mieltä ja kasvattaa ymmärrystä. (Reisinger 2013, 27.)

Monet yliopistot haluavat oppilaiden opiskelevan ulkomailla tai käyvän opintomatkoilla, jotta heistä tulisi maailman kansalaisia. Opiskelijat saavat akateemista hyötyä ja kehittävät itseään älyllisesti ja psyykkisesti, sosiaalisesti, kulttuurillisesti sekä henkisesti. Ulkomailla matkustaminen yleensä yhdistetään persoonallisuuden muutokseen ja se luo pohjaa transformaaliselle oppimiselle ja sivistykselle. (Reisinger 2013, 28.)

Transformaatio alkaa, kun ihminen voi olla vuorovaikutuksessa tuntemattomien kanssa, esimerkiksi vieraassa paikassa, vieraiden ihmisten kanssa tai vieraissa aktiviteeteissa. Kontakti vieraan tai tuntemattoman kanssa nostaa esiin desorientaation, jossa ihmisen tavat ja mieli joutuvat kyseenalaistamaan itsensä. Mezirovin mukaan ihminen joutuu uudelleen arvioimaan ja kokemaan usein epämiellyttäviä tunteita, jotka johtavat aiempien kehyksien ja luulojen uudelleen arviointiin. Tämä kohtaaminen vierauden tai toiseuden kanssa voi ajaa transformaaliseen prosessiin. Transformaatio voi tapahtua paikoissa, joissa ihminen laajentaa horisonttiaan tai muuttaa ajattelutapaansa. Mielen tai tietoisuuden muutos voi tapahtua kulttuurillisessa tai luonnon olosuhteissa. Se voi tapahtua missä vain kontekstissa, mikäli ihminen on valmis muutokseen. (Reisinger 2013, 28-29.)

Turismi voi toimia voimakkaana välineenä ihmisen transformaatioissa hyvinvoinnin näkökulmasta. Transformaation aikana ihminen kehittää syvän tunteen paikkaan, jossa hän on käymässä, se myös muodostaa yhteyden paikkaan sekä muihin maailman ihmisiin. (Reisinger 2013, 30.)

Transformaatio ei ole vain uusi hieno tulevaisuus, vaan se on myös uudelleen harkittu menneisyys. Nämä kaksi ovat yhteydessä toisiinsa. Menneisyys ovat ne esteet, jotka pulpahtavat uudestaan ja uudestaan esiin elämässä säännöllisesti. Oli paikka mikä tahansa, kannamme näitä esteitä mukamme. Nykyisyys on rakentunut kaikelle, mitä ennen oli ja se on kertomus, jonka ihminen voi kertoa uudelleen uudella tavalla. (Diehl 2016, 105.)

Opiskelijoiden suosiossa on viime vuosikymmenten aikana ollut Interrail-matkat. Ne tavallaan noudattavat Grand Tour perinnettä. Oppisen ja kokemusten hankkimisen

tavoite on nähtävissä sekä interreilaajissa että Grand Tourin aatelinuorukaisissa. (Kostiainen ym. 2004, 61.)

Foster (2002) kuvaa tutkimuksessaan mitä matkailijat oppivat ja kuinka he näkevät itsensä ollessaan pitkään matkalla. Tutkiessaan 370 nuorisomatkailijaa, 60 prosenttia heistä paransi itsetuntemustaan. Raportin mukaan heille tuli lisää itseluottamusta, avarakatseisuutta ja he pystyivät paremmin käsittelemään tunteitaan, paineita ja stressiä. Kaikki tutkimukseen osallistujista eivät matkustaneet yksin. Sekä yksin matkustavat, että matkakumppanin kanssa matkustavat, kokivat itsetuntemuksen lisääntymistä. (Theobald 2004, 105-106.)

Pearce ja Foster (2007) tutkivat mitä yleisiä taitoja matkaja oppii matkallaan. Tutkimuksensa toisessa osassa he tutkivat nuoria budjettimatkustajia, joita pyydettiin kuvaamaan taitoja, joita he olivat oppineet kansainvälisen matkailun avulla. Vastaajien mukaan kolme suurinta taitoa olivat tehokas kommunikaatio (84,7 %), avarakatseisuus (84,1 %) ja itseluottamuksen lisääntyminen (79,3 %). On tutkimustietoa siitä, että ihmiset oppivat matkustamisen kautta esimerkiksi lokaatioista, he oppivat itsestään ja kehittävät uusia taitoja. (Pearce 2011, 123-126).

Kaikki turistit matkustavat toiveikkuuden tunne mukanaan. Lähitulevaisuuteen katsoessaan he toivovat näkevänsä itsensä valoisammassa paikassa. Jotkut matkustavat puhtaasti tyydyttääkseen hedonistiset tarpeensa ja jotkut haluavat oppia uutta maailmasta tai luoda itselleen uuden identiteetin. (Pearce 2011, 109.)

On olemassa lukemattomia tekijöitä, jotka vaikuttavat yksilön transformaatioon matkailun kautta. Tutkimuksessa, joka tutki 78 osanottajaa eri puolilta maailmaa, kokemukset olivat erilaisia ja monimutkaisia. Itse fyysisestä matkasta tuli koettu elämäkokemus. Ihmissuhteet, kokemukset ja muistot vaikuttivat tuleviin matkoihin. Ne vaikuttivat fyysisiin matkoihin, lasten kasvattamiseen, työelämään, rakastumiseen sekä sairauksista ja menetyksistä selviämiseen. Transformaatioon vaikuttaa monen tekijän yhteisvaikutus, joka voi alkaa ennen, keskellä ja matkan jälkeen. Transformaatiosta fyysisen matkailun kautta voi tulla laajempi prosessi, kun sosiaalinen mobiilimaailma konstruoi maailmaa ja näin myös mobiilimaailma voi toimia transformaation agenttina (Lean 2012).

Matkailun kautta transformaatio on vähän tutkittu aihe. Kirjallisuus keskittyy kuvaamaan eri matkustamisen kategorioita ja turistien kokemuksia. Jotkin tutkijat ovat ottaneet transformaation vakavasti ja he ovat keskittyneet niche alueisiin kuten ulkomailla opiskelu, reppureissaaminen, vapaaehtoistyö ulkomailla ja luontomatkailu. Kaikki nämä tutkitut teemat ovat väittäneet, että matkustaminen voi olla opettavaista, esimerkiksi kielten, kulttuurien, historian, uskontojen ja paikkojen oppiminen matkustamisen avulla on mahdollista. (Lean, Staiff & Waterton 2014, 12-13.)

Sathe ja Geisler (2017) tutkivat 13 holistisen terveyden opiskelijaa, jotka opiskelivat Intiassa terveyttä ja parantumista. Tutkimus tehtiin kuukauden jälkeen, kun he olivat palanneet Intiasta sekä vuoden päästä matkasta. Tutkimustulosten mukaan he kokivat mieli-, keho- ja henkimuotoisen transformaation, joka vaikutti heidän persoonaansa, yhteisöön, jossa he asuivat, sekä yleisesti globaalilla tasolla. Tutkittavat oppivat syvemmin ja laajensivat maailmankuvaansa parantamisesta. Oppilaiden oma tietoisuus parantamisesta lisääntyi ja he pystyivät näin rikastuttamaan ammattitaitoaan. (Sathe & Geisler 2015.)

Jotkin väittävät, että matkustaminen vain vahvistaa ennalta nähtyä ja koettua maailmankuvaa tai olemassa olevaa maailmaa, jolloin se tukee ennakkokäsityksiä ja vääriä ja harhaanjohtavia tulkintoja. Esimerkiksi matkustaminen kehittyneestä maasta vähemmän kehittyneeseen maahan voidaan nähdä jatkumona koloniaalisille suhteille. Tutkijat ja anekdootit myös väittävät, että matkustamisen ja turismin tuoma positiivinen vaikutus ihmiseen on vain väliaikaista, koska paluun jälkeen kiinnitetään huomiota samoihin asioihin kuin ennen matkaa. Turismilla voi olla myös negatiivinen vaikutus matkustajaan ja se riippuu siitä, kuka hyötyy turismista ja kuka ei. Voidaan myös miettiä, kenellä on mahdollisuus matkustamiseen ja mitä ylipäättään pidetään positiivisena transformaationa. (Lean ym. 2014, 13.)

2.3 Tulevaisuuden matkustaja

Tulevaisuudessa tulee lisääntymään suuri sivistyneiden matkustajien joukko. He valitsevat kohteensa niin, että ne kohtaavat heidän tarpeensa paremmin kuin heidän aiemmat sukupolvensa. He hankkivat enemmän ja parempaa tietoa matkakohteista, risteilylinjoista tai matkanjärjestäjistä. He myös etsivät parempia matkadiilejä ja ovat halukkaampia kokeilemaan uudenlaisia matkoja ja matkajärjestelyjä. Matkatoimistoilla on vaikea adaptoitua tähän uuteen matkustajakuntaan. Pari vuosikymmentä sitten matkanjärjestäjät olivat käyneet useimmissa kohteissa kuin asiakkaat, mutta nyt se ei pidä enää paikkaansa. Ihmiset, joilla on rahaa käyvät säännöllisesti matkoilla. Internet

tarjoaa paljon tietoa vapaa-ajan matkustajille ja sen avulla voi kiertää matkanjärjestäjien perusjakelukanavat. (Plog 2004, 42.)

Tulevaisuuden nousevana trendinä on, että yksin matkustavien naisten määrä tulee kasvamaan ja heille räätälöidään enemmän palveluja. Matkustaminen lisääntyy ja sitä myötä rahan arvo ymmärretään ja halutaan vastinetta rahalle. Myös luksusmatkailu tulee lisääntymään ja tämä segmentti haluaa yhdistää luksuksen ja relaxsaation luonnon puitteisiin. Tulevaisuudessa turisteista voi kuoriutua nomadeja, jotka tekevät työtä matkalla ja ovat osa uutta globaalia yhteisöä. (Theobald 2005, 522-526.)

Vuoteen 2030 väestö kasvaa 8,3 miljardiin ihmiseen. Kasvuvauhdin oletetaan olevan 50 miljoonaa ihmistä vuodessa. Terveysthuolto kehittyy ja hyvinvointi kasvaa, jonka ansiosta elinajan odote kasvaa ja väestö ikääntyy erityisesti teollistuneissa maissa. Hyvinvoivien, aktiivisten, ostovoimaisten ja matkustushaluisten eläkeläisten tai osa-aikaeläkeläisten eli harmaiden panttereiden määrä kasvaa. Perhekoko pienenee ja tämä vähentää perhematkailua. Sosiaaliset suhteet muuttuvat. X-sukupolvi tulee eläkeikään. Y-sukupolvi, diginatiivit ja milleniaalit sekä Z-sukupolvi aikuistuu ja aktivoituu. Nämä sukupolvet osaavat käyttää tietotekniikkaa ja sosiaalista mediaa. Yhteys toisiin on aktiivista, jatkuvaa ja vaikuttaa myös matkailutottumuksiin. Vapaa-aika ja työ sekoittuvat ja työ fragmentoituu. Työurien muuttuminen ja pätkätyöt vaikuttavat lomakausien muuttumiseen. Matkailijoiden tyypittely ja segmentointi ei anna enää oikeaa kuvaa matkailijoista. Matkailijoilla on erilaisia viiteryymiä, heimoja ja rooleja, niihin kuulutaan eri elämänvaiheissa ja vaihtelevasti. (Verhelä 2014, 209.)

Turismin trendeissä on nähtävissä halpalentoyhtiöiden kehitys, jossa internetin välityksellä tehtävät matkavaraukset vähentävät välikäsiä. Myös itsenäisten matkustajien määrä nousee ja näiden ”uusien turistien” tarpeiden tyydyttäminen ja luovien ratkaisujen löytäminen vaatii asiakkaiden tarpeisiin vastaamista. Uudet turistit etsivät yksilöllisiä kokemuksia, joustavuutta ja valinnanvaraa, ja he valitsevat eettisesti ja kestävästi kehitykseen perehtyneitä yrityksiä. (Cooper 2011, 213.)

Matkustamisen motiivit ovat siirtymässä passiivisesta auringonpalvonnasta kohti motivaatioita, jotka kumpuavat uteliaisuudesta ja oppimisen tarpeesta. Turisteista, jotka tulevat maailman kehittyneiltä alueilta, on tullut säännöllisesti matkustavia, kielitaitoisia, teknisesti taitavia ja he osaavat toimia erilaisissa kulttuureissa ja vaativissa ympäristöissä eri puolilla maailmaa. Koska tämä matkailusegmentti tulee lisääntymään, tulevat he haluamaan matkailutuotteita, jotka yhdistävät koulutuksen ja viihteen. Pine ja Gilmore (1999) ovat vieneet tämän ajatuksen hieman pidemmälle ja ehdottavat, että

tulevaisuuden kulutus tulee olemaan kokemusten hakua. Uudelle turistille tämä voi tarkoittaa sitä, että matkan kohde ei ole enää merkittävä, vaan se tarkoittaa enemmän kokemusta, jonka kohteessa olo tuottaa. On jopa väitetty, että kokemus, jonka matka tuottaa, tulee vaikuttamaan ostopäätökseen enemmän kuin itse matkakohde. (Cooper 2011, 336.)

3 Matkailutypologiat

On kehitetty useita matkailutypologioita, jotka keskittyvät psykologisiin piirteisiin. Ensimmäisiä oli Grayn (1970) typologia. Hän tunnisti hyvinvointimatkailun takana olevat kaksi motivaatiota, jotka ovat "sunlust" sekä "wanderlust". Wanderlust eli vaeltamisen halu on ihmisen peruspiirre, joka kuuluu ihmisluontoon ja aiheuttaa yksilölle tarpeen lähteä tutusta ympäristöstä, lähteä etsimään jännittäviä ja erilaisia kulttuureja ja paikkoja. Se on halua vaihtaa jokapäiväinen työ ja arkielämä johonkin eksoottiseen. Sunlust eli auringossa kylpeminen taas riippuu taas auringon paremmasta saatavuudesta, mikä paikallisesti ei ole mahdollista. Cohen (1972) loi turistitypologian, jolla oli eri kategorioita. Kategoriassa on organisoitu massaturisti, individuaali massaturisti, tutkija ja kulkija. Ehkä kaikkein tunnetuin on Plogin (1977) typologia, jossa kategorioina ovat psykosentrikko, midsentrikko ja allosentrikko turisti. (Cooper 2013, 63.)

Pitkälle hiotut typologiat eivät voi yksinkertaisissa stereotyyppioissa selittää käyttäytymisen monimuotoisia kuvioita, joita me näemme todellisessa maailmassa. Melkein kaikki typologiat eivät ota huomioon sitä, että yksittäinen kuluttaja voi liikkua typologista toiseen riippuen eri tekijöistä ajan kuluessa. Esimerkiksi muutokset terveydentilassa, tulot, vapaa-aika ja perhesuhteet sekä työelämän muutokset vaikuttavat matkustamiseen. Toisaalta joitakin typologioita käytetään niin kuin niitä voisi soveltaa kaikkien maiden kansalaisiin. Typologiat näyttävät kieltävän ja välttävän kansalliset ja kulttuurilliset erilaisuudet ja näin ollen niiden validius heikentyy. (Horner 2016, 137.)

Matkailijat kuvataan typologioissa tietynlaisina henkilöinä, eikä huomioida sitä, että elämänkaaren eri vaiheissa (nuoruus, keski-ikä, vanhuus) ja rooliensa vuoksi (työ ja vapaa-ajan harrastukset) he matkustavat eri lailla kuin heidän henkilökohtaiset mieltymyksensä ja tarpeensa olisivat. (Verhelä 2014, 25.)

3.1 Stanley Plogin psykograafiset matkailutyypit

Psykograafiset tekijät jakavat ihmiset sosiaaliluokan, elämäntyylin ja henkilökohtaisten piirteiden perusteella. Psykogarifinen peruskäsitys on, että tietty arvomaailma ja elämäntyyli saa ihmiset valitsemaan tiettyntyyppisiä tuotteita. (Verhelä 2014, 25.)

Stanley Plogin tutkimuksen taustalla on hänen laaja tutkimuksensa, jonka hän teki Readers Digestille. Lehti kutsui 16 ilmavoimien asiakasta miettimään, miten ihmiset saataisiin lentämään enemmän. Gallupien mukaan vuonna 1966 lentokoneiden käyttöaste oli 52 prosenttia ja vain 42 prosenttia ihmisistä oli lentänyt kaupallisella lentokoneella. Lentoyhtiöt halusivat tietää ketkä eivät lennä sekä miksi ja miten heidät saisi lentämään. Plogin yritys Behaviour Science Corporation (BASICIO) alkoi tutkimaan aihetta. (Plog 2004, 47.)

Tutkimuksessa tehtiin laaja teoreettisen tiedon kirjallinen katsaus. Tehtiin syvähaastatteluja ihmisille, jotka eivät lentäneet ja joilla oli tarvittavat rahavarat lentomatkustamiseen. Haastattelut tutkivat tutkittavien lapsuutta ja nykyisyyttä ja etsivät psykologisia piirteitä, jotka olisivat tavallisia matkustamattomille ihmisille. Tutkimuksessa tehtiin myös 1200 puhelua, joissa selvitettiin mitä vasta-alkaja lentomatkustajat kysyvät lentoyhtiöiltä. Psykologinen ymmärrys asiaa kohtaan kasvoi ja psykologisia skaaloja testattiin 1600 kotitalouteen intensiivisillä kyselyillä. (Pearce 2011, 54.)

Plog (1977) etsi suoraa linkkiä ihmisen persoonallisuuden piirteisiin ja jaotteli ihmiset psykosentrikoiksi ja allosentrikoiksi. Hän väitti, että psykosentrikot ovat sisäänpäin kääntyneitä ja vähemmän seikkailunhaluisia. Hänen mukaansa he pitävät perhe-elämästä ja pitävät lomakeskuksista, jotka ovat jo ennestään suosittuja. Allosentrikot sen sijaan ovat ulospäin suuntautuneita ja he pitävät seikkailumatkoista ja ottavat enemmän riskejä. Plog uskoi, että he pitivät enemmän eksoottisista kohteista ja yksin matkustamisesta. Plog ehdotti, että näiden kahden ääripään psykosentrikon ja allosentrikon, väliin jää välikategorioita kuten lähi-psykosentrikko, midsentrikko ja lähi-allosentrikko (Horner 2016, 131).

Jokaisella psykograafisella segmentillä on oma uniikki elämäntyylinsä, joka johtaa erilaisiin valintoihin. Esimerkiksi minkälaisia tavaroita he ostavat, minkälaisia yksilöllisiä kiinnostuksen kohteita heillä on ja minkälaisia matkakohteita he valitsevat, mitä he tekevät perille päästyään. (Plog 2004, 47.)

Tutkimuksen tuloksena löydettiin kolme persoonallisuuden piirrettä, jotka kuvaavat ihmistä, joka ei matkusta lentokoneella. Ensimmäinen piirre on ihmiset, jotka kokivat yleistä ahdistusta ja tämä ahdistus aiheutti itsearvostuksen puutetta ja pelkoja. Nämä piirteet estivät näitä persoonia kokemasta maailmaa luottavaisen itsevarmasti. Toisena persoonallisuuden piirteenä olivat ihmiset, joilla oli voimattomuuden tunteita. He uskoivat, etteivät he voi kontrolloida omaa kohtaloaan ja he uskoivat, että päivittäiset tapahtumat eivät olleet heidän käsissään. Kolmantena piirteenä olivat ihmiset, joilla oli alueelliset rajat. Heille ei ollut aikomusta laajentaa horisonttiaan ja he eivät aikuisena matkustaneet juuri millään kulkuvälineellä. (Plog 2004, 48.)

Plog (1977, 2004) nimesi ei matkustavan persoonallisuustyyppin psykosentrikoksi. Psykosentrikon piirteitä hän kuvasi laajasti. Psykosentrikot lukevat vähemmän ja katsovat TV:tä enemmän. He ovat vähemmän seikkailunhaluisia. He ovat konservatiivisia. He käyttävät tulojaan rajoitetusti ja ovat epävarmoja tulevaisuudesta. Plogin mukaan psykosentrikot suosivat tunnettuja brändejä, koska ne ovat suosittuja ja turvallisia. Heillä on alhaisempi aktiviteettitaso ja he ovat enemmän passiivisia ja vaativia arkielämässä. Psykosentrikot myös pitävät tutkimuksen mukaan rutiineista ja rakenteellisyydestä. He haluavat olla perheen ja ystävien ympäröiminä enemmän kuin tutustuvat uusiin ihmisiin, koska he haluavat kokea lämmön ja turvallisuuden. (Plog 2004, 50.)

Näiden persoonallisuuden piirteiden perusteella löydettiin matkustamiseen liittyviä suosituksia ja malleja, jotka olivat tyypillisiä psykosentrikoille. Psykosentrikot matkustavat vähemmän säännöllisesti. He käyttävät rahaa vähemmän kohteessa per päivä ja viipyvät kohteessa lyhyemmän ajan. Psykosentrikot haluavat liikkua perheautolla, karavaanarilla tai liikunnallisesti enemmän kuin lentäen. He kulkevat näin, jotta olo olisi kotoisa. He haluavat vieraila sukulaisten ja perheenjäsenten luona ja valitsevat mieluummin edullisen hintaisen majoituksen. Psykosentrikko valitsee mieluummin suositun turistikohteen, koska niin moni haluaa sinne. He valitsevat virkistäviä aktiviteetteja, kuten minigolf ja elokuvat. Psykosentrikot haluavat rentoutua uima-altaalla ja nauttia tekemättömyydestä, ja he valitsevat aurinkovarmoja kohteita. He pitävät ohjatuista retkistä ja ostavat tyypillisiä matkamuittoja kohteesta. Heidän ostoksensa ovat voimakkaista visuaalisia muistoja kohteesta. Psykosentrikot myös palaavat kohteeseen, jos he pitävät kohdetta hyvänä. (Plog 2004, 52.)

Allosentrikon persoonallisuuden piirteisiin kuuluu se, että he haluavat tutkia ympäröivää maailmaa ja ovat älyllisesti uteliaita. He pitävät aktiviteeteista ja etsivät uusia kokemuksia jatkuvasti. Allosentrikot lukevat kirjoja ja katsovat vähemmän TV:tä. He

tekevät päätöksiä vaivattomasti ja nopeasti. He tiedostavat riskejä ja he uskovat, että tulevaisuus on parempi kuin menneisyys. He haluavat nauttia työnsä tuloksista. Allosentrikot haluavat valita uusia tuotteita nopeasti, kun ne ovat kaupoissa. He haluavat tutkia mitä uutta ja mielenkiintoista voi oppia esimerkiksi uusimmasta teknologiasta. Allosentrikon persoonallisuuden piirteisiin kuuluu myös, että he nojaavat itseensä enemmän kuin auktoriteetteihin. He ovat sisäisesti ohjautuvia ja uskovat tekevänsä parhaat valinnat. Allosentrikot ovat arjessa aktiivisia. He haluavat täyttää päivänsä aktiviteeteilla ja haasteilla. Allosentrikot haluavat viettää aikaa yksin ja jollain tasolla meditatiivisesti. (Plog 2004, 53.)

Allosentrikon tyypillisimmät matkustajapiirteet ovat lähes päinvastaiset kuin psykosentrikon. Allosentrikot haluavat tutkia maailmaa ja he matkustavat säännöllisesti. He kuluttavat paikan päällä rahaa per päivä ja tekevät pidempiä matkoja. He haluavat päästä perillä nopeasti ja matkustavat lentäen. He suosivat kehittymättömiä uniikkeja kohteita ja yrittävät välttää turistikohteita. Allosentrikot hyväksyvät myös epätavanomaisia yöpymiskohteita ja haluavat osallistua paikallisten tapoihin. He välttelevät turisteille osoitettuja aktiviteetteja. Allosentrikot kulkevat mieluummin omia polkuja kuin ryhmässä. Heille on tyypillistä paikkojen tutkiminen, oppiminen ja aktiivisuus. He ostavat autenttista paikallista taidetta tai käsitöitä. Allosentrikot etsivät uusia kohteita ja heidän itseluottamuksensa ja omanarvontunteensa nousevat heidän matkojen myötä. Tämä johtaa heitä tekemään ainutlaatuisia matkoja. (Plog 2004, 53.)

Allosentrikot ovat vapaita yleisestä ahdistuneisuudesta. He tekevät päätöksiä helposti sen enempiä miettimättä seuraamuksia, koska he tietävät, että kaikki ratkaisut elämässä eivät voi olla oikeita. He ovat itsevarmoja ja eivät tunne itseään voimattomaksi ja tästä syystä etenevät työelämässä. Heillä ei ole alueellisia rajoja ja he ovat matkustaneet lapsena ja he ovat tutkineet maailmaa vanhempiansa kanssa. Allosentrikko tulee latinan kielen sanasta *allo*, joka tuo esiin heidän monenlaiset kiinnostuksen kohteensa. (Pearce 2011, 55.)

Plog (2001, 2004) on vähän aikaa sitten uudelleen esittänyt psykosentriset asteikkonsa, mutta vaihtanut allosentrikon "venturer" nimikkeelle ja psykosentrikon "dependable". Plog vakuutti, että turistipopulaatiossa, kuten missä tahansa populaatiossa, on vain noin 4 % aitoja "venturer" matkustajia ja aitoja "dependable" matkustajia 2,5 %. (Cooper 2013, 64.)

3.2 Eric Cohen ja turistin roolit

Eric Cohenin typologia (1972) perustuu ihmisten eri rooleihin eri tilanteissa. Luokituksen ääripäitä ovat uteliaisuus, uudet elämykset ja riskinotto, toisaalta kotoisuus, turvallisuus ja tuttuus. (Verhelä 2014, 25.)

Organisoitu massaturisti (organized mass-tourist) ostaa valmiin matkapaketin suosittuun kohteeseen ja hän haluaa mielellään matkustaa ryhmässä ja seurata etukäteen valmisteltua aikataulua. Yleensä organisoitu massaturisti ei halua lähteä rannalta tai hotellilta pidemmälle. (Horner 2016, 130.)

Individuaali massaturisti (individual-mass tourist) ostaa vähän vapaamman matkapaketin, joka tuo hänelle vähän enemmän vapautta, esimerkiksi lennä ja autoile-loman. Individuaali massaturisti etsii uusia kokemuksia. He kuitenkin tukeutuvat viralliseen matkailuteollisuuteen ja harvemmin kulkevat täysin uusia polkuja pitkin. (Horner 2016, 130.)

Tutkimusmatkailija (explorer) tekee omat matkasuunnitelmansa ja järjestelynsä ja lähtee matkalle. Hän tietoisesti yrittää välttää kontaktia muiden turistien kanssa. Tutkimusmatkailija haluaa tavata paikallista väestöä. He haluavat kuitenkin tietyn tason mukavuutta ja turvallisuutta. Tutkimusmatkailija ei tässä tarkoita siinä mielessä kuin Vasco da Gama tai Kristoffer Kolumbus, vaan lähinnä löytöretkeilijää. (Verhelä 2014, 26; Horner 2016, 130.)

Kulkija (drifter) haluaa olla osa yhteisöä ja haluaa tulla hyväksytyksi paikallisten taholta, joskin väliaikaisesti. Hän valitsee kohteensa mielenkiintonsa tai päähänpistonsa mukaan ja hänelle ei ole suunniteltua aikataulua. Kulkija ei halua olla tekemisissä virallisen turismiteollisuuden kanssa, ja hän välttelee sitä. Hän on valmis vaikka työskentelemään kohteessa. (Horner 2016, 130-131.)

Kulkijat ja tutkimusmatkailijat haluavat tutkia uusia kohteita ja he toimivat näin pioneereina. Heitä kutsutaan ei instituutionaalisiksi. Organisoitu massaturisti sekä individuaali massaturisti ovat instituutionalisia. He seuraavat tutkimusmatkailijoita ja kulkijoita silloin, kun infrastruktuuri ja turismielinkeino sekä mukavuustaso ovat nousseet. (Horner 2016, 131.)

3.3 Smithin turisti typologia

Smithin turistitypologia (1977, 1989) yrittää näyttää toteen sen, millainen vaikutus turisteilla on paikalliselle kohteelle, ajatellen matkailijoiden motiiveja, lukumäärää sekä heidän haluaan adaptoitua paikallisiin tapoihin. (Cooper 2012, 100).

Tutkimusmatkailija (explorer). He hyväksyvät täysin paikalliset olosuhteet ja ovat omavaraisia varusteiltaan ja ravinnoltaan. He ovat tutkimusmatkailijoiden akateemikkoja. He ovat lähes tunnistamattomia kohteessa. (Cooper 2012, 100.)

Eliittimatkailijat (elite). He ovat matkailijoiden A-ryhmää ja he ovat nähneet maailmaa, mutta etsivät nyt jotain erilaista, kuten Amazon tai Etelänapa. He adoptoivat hyvin paikallisiin olosuhteisiin. He suosivat kalliita räätälöityjä kiertomatkvoja eksoottisissa matkakohteissa ja matkustavat paljon. (Cooper 2012, 100; Verhelä 2016, 27.)

Omaehtoiset matkailijat (off beat). He ovat enemmänkin tavallisen turistin oloisia, mutta he etsivät jotain extraa lomalleen. He adaptoivat hyvin paikallisiin oloihin. He eivät ole häiritseviä paikallisille ja heidän tuomansa raha on tervetullutta. He haluavat pysyä kaukana muista matkailijoista ja matkustavat yksilöllisesti ja tuntemattomissa kohteissa. (Cooper 2012, 100; Verhelä, 2016, 27.)

Epätavalliset matkailijat (incipient mass). He hakevat turvallisia, yksilöllisiä matkoja. He osallistuvat järjestetyille matkoille, mutta tekevät omin päin retkiä. He matkustavat yksilöinä tai pienissä ryhmissä. He haluavat kodin tuomia mukavuuksia ja jos ne puuttuvat, otetaan se kokemuksena. Epätavalliset matkailijat turvautuvat matkanjärjestäjiin ja he matkustavat massakohteisiin niiden elinkaaren alussa ja ovat massamatkailijoiden edelläkävijöitä. (Cooper 2012, 100; Verhelä 2016, 27.)

Massamatkailija (mass) He tuovat omat tinkimättömät arvonsa ja odotuksensa ja heitä on suuria määriä. He odottavat kielitaitoisia oppaita, heidän omaa kieltään sekä ruokaa. He edellyttävät kohteelta samanlaisia palveluita kuin mihin ovat kotioloissa tottuneet. (Cooper 2012, 100; Verhelä 2016, 27.)

Seuramatkailija (charter) He matkustavat tuttuun ja turvalliseen massaturismikohteeseen. He ovat riippuvaisia matkanjärjestäjän palveluista. Charter matkailijat ovat kausiluonteisia ja he odottavat omaa kulttuuria, ruokaa ja fasiliteetteja. Matkailijoita on määrällisesti paljon ja he saapuvat suurina ryhminä. He eivät halua, että paikallisen kohteen piirteet häiritsevät heidän iloaan. (Cooper 2012, 100; Verhelä 2016, 27.)

4 Laadullinen tutkimus

Tutkimuksen tavoitteena oli selvittää, miten matkailija oli matkustanut elämänsä aikana ja mitä matkailu oli kehittänyt ja opettanut matkailijalle. Tarkoituksena oli verrata näitä kasvukertomuksia teoreettiseen viitekehykseen; matkailutypologioihin. Tutkimuksen tarkoituksena on selvittää miten matkailija muuttunut ja kehittynyt matkailun kautta. Matkailun tieteenalan kannalta oli kiinnostavaa ja tarpeellista kerätä matkakertomuksia. Tutkimus valottaa tarinoiden avulla palan matkailun historiaa 1970-luvulta vuoteen 2019. Tutkimuksen tavoitteena on lisätä ymmärrystä matkustajasta ja matkustamisesta.

Tutkimusmenetelmänä opinnäytetyössä käytettiin kvalitatiivista eli laadullista tutkimusta. Haastattelut toteutettiin strukturoimattomana avoimena syvähaastatteluna. Haastateltavat tuottivat narratiivista aineistoa. Analyysimenetelmänä käytettiin teorialähtöistä analyysiä.

4.1 Tutkimusmenetelmät

Laadullisessa tutkimuksessa pyritään kuvaamaan jotakin tapahtumaa tai ilmiötä sekä ymmärtämään tietynlaista toimintaa ja antamaan mielekäs tulkinta jollekin ilmiölle. Laadullisessa tutkimuksessa ei tehdä tilastollisia yleistyksiä. Laadullisessa tutkimuksessa korostuu se, että tietoa tutkittavasta ilmiöstä kerätään ihmisiltä, jotka tietävät tutkittavasta ilmiöstä paljon tai heillä on kokemusta asiasta. Tiedonantajien valinnan ei pitäisi olla tarkoitukseen sopivaa ja harkittua. (Tuomi & Sarajärvi 2018, 89.)

Tutkimusmetodin avulla aineistosta nousevat havainnot voidaan erottaa. Metodi on käytännön operaatioita ja käytänteitä, joiden avulla tutkija tuottaa havaintoja ja tiettyjen sääntöjen mukaan edelleen muokkaa näitä havaintoja, sekä tulkitsee niiden merkitystä johtolankoina. (Alasuutari 2011, 82.)

Laadullisessa analyysissä voidaan suhtautua varovaisesti tyypittelyyn ja erotteluiden tekemiseen. Jos tehdään paljon tyypittelyä ja erottelua, on vaikeaa muotoilla poikkeuksetonta sääntöä, jolla nämä liittyvät toisiinsa. Laadullisessa analyysissä havainnot pelkistetään mahdollisimman suppeaksi havaintojen joukoksi. (Alasuutari 2011, 43.)

Aineistoa tarkastellaan metodologisesti tietystä teoreettisesta näkökulmasta ja kiinnitetään huomiota vain siihen, mikä on kysymysasettelun ja teoreettisen

viitekehyyksen kannalta olennaista. Analyysin kohteena olevasta aineistosta tehdään raakahavaintoja ja edelleen karsia havaintomäärää havaintoja yhdistämällä. Raakahavaintoja yhdistämällä saadaan harvempi havaintojen joukko ja etsimällä havaintojen nimittäjä tai yhteinen piirre. (Alasuutari 2011, 40.)

Analyysimallina teorialähtöinen analyysi on perinteinen. Se nojaa malliin, tiettyyn teoriaan tai auktoriteetin esittämään ajatteluun. Tämä malli tai teoria kuvataan tutkimuksessa ja määritellään tutkimuksen kohteena olevat käsitteet. Aineiston analyysia ohjaa aikaisemman tiedon perusteella luotu malli tai teoria. Aikaisempaa tietoa testataan uudessa kontekstissa. Teorialähtöisessä analyysissä määritetään miten tutkittava ilmiö käsitteenä määritellään ja miten aineiston hankinta järjestetään. (Tuomi & Sarajärvi 2018, 110.)

Aineiston lukemiseen ja kuuntelemiseen pitäisi käyttää paljon aikaa. Eri merkitysten ja yhteyksien ymmärtäminen perustuu tutkijan elämäkokemuksen myötä kehittyneeseen ymmärtämiseen sekä intuitioon. Kokonaiset merkityskokonaisuudet löydetään, eli tutkimusaineistosta jäsenyyt esiin kokonaisuuksia samanlaisuuden mukaisesti. (Valli 2018, 42-43.)

Tutkimus analysoitiin sijoittamalla tarinoiden matkailijat eri matkailu typologioihin heidän antamansa kertomuksen tuottaman matkailijakuvauksen perusteella. Tarinoista teemoitettiin oppimiseen ja kehittymiseen liittyviä seikkoja ja etsittiin transformaalista oppimista. Matkailutypologioihin sijoittaminen ei ollut ongelmattonta matkailijoiden pitkien matkailuhistorioiden vuoksi ja kategoriointi tiettyyn typologiaan oli haastavaa. Johtopäätökset ovat yhden tutkijan näkemys. Tarinat ovat tarkoituksella läpinäkyviä kokonaisuudessaan ja näin ollen lukija voi itse seurata tutkijan johtopäätöksentekoa ja sen oikeellisuutta. Valli (2018, 67) mukaan tutkijan on pyrittävä laadullisessa analyysissä nousemaan aineistosta teorian tasolle.

4.2 Aineiston kerääminen

Tutkimuksen viitekehys määrittää keskustelun suuntaa ja avoin haastattelu on ilmiökeskeinen. Ilmiöstä tiedetty helpottaa tutkijaa hahmottamaan ilmiötä ja tämä tieto suuntaa haastattelua ja avoimessa haastattelussa sallitaan tutkijan intuitiiviset ja kokemusperäiset väliintulot. (Tuomi & Sarajärvi 2018, 88.)

Syvähaastattelu voi olla ääripäässä täysin strukturoimaton ja siitä käytetään nimeä avoin haastattelu, asiakaskeskeinen haastattelu tai keskustelunomainen haastattelu.

Syvähaastattelussa käytetään avoimia kysymyksiä ja vain ilmiö, josta puhutaan, on määritelty. Syvähaastattelussa haastateltavia on vain muutama ja siinä korostuu tutkittavan ilmiön perusteellinen avaaminen. (Tuomi & Sarajärvi 2018, 88.)

Haastateltava kuvaa omilla luonnollisilla ilmaisukeinoillaan ja mahdollisimman luonnollisesti ja välittömästi kokemuksiaan. Tutkija pyrkii käsitteellistämään ja tematisoimaan omalla kielellään ensimmäisen tason merkityksiä. (Valli 2018, 34.)

Haastattelussa on käytettävä tilannekohtaista harkintaa ja valittava tutkimuksen parhaiten soveltuvat toimintatavat. Avoin kysymys sisältää rajoituksia eikä välttämättä ohjaa kysymyksen näkökulman sisälle. Keskustelu ohjautuu tietylle alueelle, mutta ei määrää mitä sen sisällä puhutaan. Pyritään laatimaan kysymykset siten, että vastaukset olisivat kertomuksen omaisia, eivätkä vaatisi paljon lisäohjausta ja haastateltavalla olisi mahdollisimman paljon tilaa. (Valli 2018, 39.)

Narratiivisessa tutkimuksessa kysymysten pitäisi olla sellaisia, että ne rohkaisevat refleктоimaan ja muistamaan menneitä tapahtumia. Kertomus on pääosin hetkellinen, joten kokemus ja ajankäyttö ovat kriittisiä tutkimuksessa. (Webster & Mertova 2007, 86.)

4.3 Narratiivinen kerronta

Henkilökohtainen kertomus voidaan määritellä miksi vain kertomukseksi, joka muistelee vanhoja kokemuksia. Tutkimuksessa vanha kokemus voi antaa tuoretta näkökulmaa tai suurempaa ymmärtämystä dataa kohtaan. Henkilökohtainen kertomus voi aluksi vaikuttaa ongelmalliselta, koska se on subjektiivisesti henkilökohtainen, eikä sitä voida varmentaa. (Holliday 2016, 138.)

Aristoteleen mukaan tarinalla on alku, keskikohta ja loppu. Tarina on ajassa etenevä tapahtumakulku. Tarinan juoni on näitä kolmea yhdistävä lanka. Tarinan tapahtumiin liittyy tunne- ja arvolatauksia ja ne eivät ole neutraaleja. Tarina voi olla niukimmillaan yhden sanan mittainen, esimerkiksi kaaduin. Tähän mahtuu tarinan keskeiset elementit alkuasento, muutos ja loppuasento. Tapahtui jotain, mitä päähenkilö ei osannut ennakoida; dramatiikkaa. Kertomus voi sisältää harppauksia ajassa eteenpäin ja rönsyillä, se ei välttämättä etene kronologisesti. (Valli 2018, 190.)

Kertomuksella on kulttuurinen merkitys. Kertomusten kautta välittyä modernille ajalle ominainen kertomus ajallisesta muutoksesta, kertomus historiasta. Puhutaan

biografisesta tietoisuudesta, joka näkyy siinä, että elämäntarinan kirjoittaminen ja kertominen kuuluu uuteen aikaan ja on tämän päivän ilmiö. (Alasuutari 2011, 127.)

Kun ihminen muistelee kokemuksiaan, hän kertoo tarinaa kokemuksistaan. Tarinassa tulee ilmi mieleenpainuvimmat tapahtumat. Tapahtumat ovat saaneet uuden merkityksen ja ymmärryksen aikojen kuluessa näistä kokemuksista. Tärkeintä on kuitenkin, että ne ovat kestäneet ajan hammasta ja ne ovat saaneet paikkansa muistoissa, kun taas osa on unohtunut eikä niitä edes enää pysty palauttamaan muistiin. (Webster & Mertova 2007, 72-73.)

Haastattelu ja vapaat kirjalliset vastaukset, joissa tutkittavat kertovat omin sanoin käsityksiään, on kerrontaan perustavaa narratiivista aineistoa. Aineistolle ei aseteta vaatimuksia juonellisen kertomuksen tuottamiseen. (Valli 2018, 180.)

Narratiivista aineistoa kerätään tyypillisesti haastattelun avulla. Haastattelutavassa pyydetään haastateltavaa kertomaan tarinansa tutkimuksen kohteena olevasta aiheesta. Tämä tuottaa kertomusmuotoista aineistoa. Haastattelija korostaa, että saa kertoa vapaasti ja haastattelija kannattelee kertomuksen etenemistä kerronnan aikana nyökyttelemällä tai muulla tavoin. Haastattelija esittää kertomuksesta nousevia lisäkysymyksiä. Narratiivista aineistoa syntyy, kun antaa haastateltavalle tilaisuuden kertoa kokemuksista omalla tavalla. Haastateltava ikään kuin antaa mahdollisuuden sen julkitulolle haastattelussa. Haastateltavalla on jo tarina mielessä tullessa haastatteluun ja haastattelija toimii ikään kuin kättilönä ja saattaa tarinan maailmaan. (Valli 2018, 193-194.)

Narratiivista aineistoa syntyy, kun antaa haastateltavalle tilaisuuden kertoa kokemuksista omalla tavalla. Haastateltava ikään kuin antaa mahdollisuuden sen julkitulolle haastattelussa. Haastateltavalla on jo tarina mielessä tullessa haastatteluun ja haastattelija toimii ikään kuin kättilönä ja saattaa tarinan maailmaan. (Valli 2018, 194.)

Tutkijalla on vaikutus haastateltavaan ja noviisilla haastattelijalla voi olla vaikeuksia työskennellä joustavasti. Vaatii suurta taitoa tietää milloin tehdä väliintulo, kuitenkin ennakoimatta vastausta. Tutkijalla on vaikutus tutkimuksen tulokseen. (Bold 2012, 101.)

4.4 Tutkimusprosessin kulku

Tutkimus alkoi tammikuussa 2019 ja päättyi toukokuussa 2019. Tutkimuksen työvaiheet oli selkeästi suunniteltu eri kuukausille. (Taulukko 1.) Tutkimus toteutui aikataulussa.

Taulukko 1. Tutkimusprosessin kulku.

Tammikuu 2019	Tutkimussuunnitelman teko Tutkimuksen teoriaosuuteen perehtyminen
Helmikuu 2019	Teoriaosuuden lukeminen ja syventäminen Teorian kirjoittaminen
Maaliskuu 2019	Haastattelun toteutus ja litterointi
Helmikuu 2019	Kertomusten tiivistäminen. Aineiston analyysi
Toukokuu 2019	Tutkimuksen viimeistely

Haastateltavat olin alun perin tarkoitus löytää lähipiiristä tai Facebook ilmoituksen kautta. Tutkimuksen kohderyhmänä toimi noin 50-vuotiaat henkilöt, jotka olivat matkustaneet paljon. Aikaresurssien puutteen vuoksi en hakenut haastateltavia Facebookin kautta, koska se olisi tietänyt matkustamista haastateltavien luo. Haastateltaviksi valikoitui ihmisiä, joiden tiesin matkustaneen paljon. Kaksi henkilöä arvioin itse sopiviksi haastattelukohteiksi ja kolme haastateltavaa valikoitui muiden ihmisten antamien vinkkien perusteella. Haastateltavat olivat iältään 44-56-vuotiaita naisia. Haastateltaville oli etukäteen annettu tiedoksi tutkimuskysymys, jotta he pystyivät sitä etukäteen miettimään. Heille kerrottiin myös, että haastatteluun voi tuoda valokuvia matkoilta, jos se auttaa matkailuhistorian kertomisessa.

Haastattelut sovittiin WhatsAppin tai Messengerin välityksellä. Haastattelupaikaksi valikoitui neutraali tai muuten luonteva paikka; toimistohuone, keittiön pöydän ääressä, kahvilassa ja neuvotteluhuoneessa. Tärkeintä ympäristössä oli rauhallisuus.

Haastattelut tapahtuivat maaliskuussa 2019. Haastatteluja oli viisi kappaletta. Ohjeistuksena haastattelutilanteessa oli, että kertoo tarinan muodossa matkailustaan. Ohjeistin haastateltavia kronologisesti menemään edestakaisin ja miettimään rauhassa, jos siltä tuntuu. Haastateltaville annettiin vapaa sana kertoa matkailustaan. Osalle haastateltavista esitin muutamia tarkentavia kysymyksiä; miten he näkevät oman matkailunsa tulevaisuudessa, mikä on ollut matkailuhistorian elämyksellisin

kokemus ja miten matkailu on kehittänyt heitä ihmisenä. Pääsääntöisesti pyrin olemaan hiljaa ja kuuntelemaan tarinaa ja nyökyttelemään.

Yksi haastateltavista näytti matkaltaan useita valokuvia ja antoi yhden tutkimukseen julkaistavaksi. Tutkimuksessa julkaistussa valokuvassa ei tutkittavan mielestä näy hänen kasvonsa ja näin ollen hän ei ole tunnistettavissa. Yksi haastateltava antoi listan matkoistaan, jossa näkyy vuodet ja paikat, joissa hän on käynyt. Yksi matkailija näytti haastattelussa yhden valokuvan, mutta ei halunnut sitä tutkimukseen. Lyhin haastattelu kesti noin 13 minuuttia ja pisin haastattelu noin 45 minuuttia. Kaksi muuta haastattelua olivat noin 15 minuuttia ja yksi kesti 30 minuuttia.

Tutkimushaastatteluiden jälkeen esitin kaikille tutkittaville yhden lisäkysymyksen sähköpostitse, joka koski matkailijoiden kontaktointia paikallisten kanssa matkojen aikana. Kaikki haastateltavat vastasivat tarkennuskysymykseen.

Aineistoa, kertomuksia tiivistettiin ja analysoitiin huhti- ja toukokuussa 2019 teorialähtöistä analyysiä käyttäen. Haastattelut litteroitiin ja litteroitu teksti luettiin muutamaan kertaan ennen tarinan muodostamista litteroidusta tekstistä. Tarina muodostettiin kuuntelemalla tarinan kannalta oleellisia juonenkäänteitä ja kertojan ääntä. Tarinassa halusin säilyttää kertojan autenttisen äänen. Kaikki tarinat lähetettiin tutkittaville hyväksyttäväksi. Kaikki tutkittavat hyväksyivät oman tarinansa. Korjauksia pyydettiin matkakohteiden ja subjektiivin oikeinkirjoituksiin. Tarinat julkaistiin tutkimuksessa kokonaisuudessaan ja näin lukija voi helpommin seurata tutkimusta analyysivaiheeseen.

4.5 Tutkimuksen luotettavuus ja pätevyys

Tutkimuksen eettisen arvokkuuden perusteena pidetään sitä, että se antaa kohteilleen mahdollisuuden ilmaista itseään omalla äänellään ja tutkimus kunnioittaa ihmisen ominaislaatua. (Valli 2018, 204.)

Narratiivinen tutkimus ei toisaalta pyrikään tuottamaan päätelmiä tai varmuuksia, vaan sen päämääränä on löytää ja jälkeä jättää joitakin ihmiselon kokemuksia kirjallisessa muodossa. Narratiivisen tutkimuksen ei väitetäkään esittävän koko totuutta, vaan tähtäävän siihen, että monimuotoisuudessaan kertomukset esittävät todellisuutta tai totuutta. Validiteetin todellinen testi, mihin jokainen tutkimus joutuu, tapahtuu vain lukijoiden kautta ja heidän pitäisi lopulta päättää onko tutkimus uskottava. (Webster & Mertova 2007, 4, 92.)

Laadullisessa tutkimuksessa saturaatio on hyvä luotettavuuden vahvistamiskeino. Se tarkoittaa sitä, että tutkimustulokset alkavat toistua ja kun vastaukset alkavat toistaa itseään, on savutettu kylläntymispiste (saturaatio). (Kananen 2017, 179.)

Tutkijan tarkka selostus tutkimuksen toteuttamisesta kohentaa tutkimuksen luotettavuutta ja tarkkuus koskee tutkimuksen kaikkia vaiheita. Aineiston tuottamisen olosuhteet olisi kerrottava selvästi. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2009, 232.)

Tutkimuksessa on viisi eri validointiperiaatetta, joita voi käyttää narratiivisessa tutkimuksessa. Ensimmäisenä historiallisen jatkuvuuden periaate. Lukijalle on tuotava näkyväksi ajalliset ja paikalliset yhteydet. Toiseksi refleksisyyden periaate, tutkijan on hyvä olla tietoinen omasta ymmärryksestään suhteessa tutkimuskohteeseen. Kolmanneksi dialektisuuden periaate, mikä tarkoittaa, että tulkinta on dialektinen ja dialoginen prosessi, joka tapahtuu vuorovaikutuksessa maailman kanssa, ja on huomioita totuuden luominen toisen kanssa. Neljänneksi toimivuuden periaate, eli tutkimus tuottaa jotain käyttökelpoista ja hyödyllistä. Viidenneksi havahtuvuuden periaate, mikä tarkoittaa, että tutkimus saa lukijan katselemaan maailmaa uudella tavalla ja havahtumaan. (Valli 2018, 185.)

5 Tulokset

Tulokset on esitetty tarinan muodossa ja tarinan jälkeen tulee analyysi. Tarinassa on säilytetty kertojan ääni mahdollisimman autenttisenä.

Tarina 1

Mun matkailu on alkanut siitä, kun mä täytin kahdeksantoista vuotta. Ihan pienenä tyttönä mä oon, perheen kans, kierretty Lappi ja Norja ja mä en niistä hirveesti muista ja meillä ei oo ollut tapana tehdä etelän reissuja. Mutta kahdeksantoista vee nuorena ja nättinä lähdin ensimmäiselle omalle lomamatkalle Italiaan, Riminille. Se matkailu oli enemmän sitä, että mentiin turistikohteisiin, valmismatkoille. Sellaista helppoa matkailua. Silloin ei ois tullut mieleenkään, että olis yksin lähtenyt. Aina jonkun kaverin kanssa kaksistaan tai porukassa. Joka ikinen vuosi siitä lähtien oon käynyt jossain. Se mun matkailu on kehittynyt siitä helposta kavereitten kanssa valmiiseen seuramatkaan menemisestä sellaiseen, että mä käy yksinkin reissulla. Enää ei kiinnosta se, että menisin Pariisiin ja näkisin Eiffelin tornin, vaan haluan nähdä paikallista elämää, syödä paikallista ruokaa ja nähdä vähän muutakin kuin must-turisti, nähtävyyksien ulkopuolisiakin juttuja, että se on aika radikaalilla tavalla muuttunut. Kesäksi haaveilen, että lähtisin Sloveniaa kiertämään junalla, että näkisi enemmän. Nyt kun on ystäviä ympäri maailmaa, niin sitäkin on tullut hyödynnettyä. Viime marraskuussa tämä Brysselin reissu, eli siellä on ihminen, joka tietää mihin mennä.

Mä oikeen mietin missä kaikkialla oon reissannut, tää on aikamoinen lista. Vuodesta -89 kun mä aloitin, Italian Riminissä ja San Marino. -90 Yhdysvallat Ford Lauderdale, Miami ja Bahama; Biminin saari. -91 Italian Rimini ja Genova ja saman vuoden syksyllä Venäjällä Pietarissa. -92 Kreikassa Skiathoksella. -93 Prahassa ja Marienbadissa. -94 oltiin omalla autolla ja kierrettiin Tanskaa eli Kööpenhaminassa, Faxessä, Prästössä, Holmessa, Olstrupissä, Roskildessä, Fredriksundissa, Frederiksvärissä ja Helsingörissä ja sitten Lollandin saaren puolella Band Holmissa. -95 matka Venäjälle Viipuriin. -96 Kreikkaan Rhodokselle ihan vaan löhölomalle. -97 Virossa Lahemaalla. -98 Bulgarian Sunny Beachilla ja Nessebarissa. -99 Rethymnonissa Kreetalla. -99 Espanjan Costa del Solilla Benalmadenassa ja Malagassa. Ai kauheeta, sitten on jäänyt vuosi väliin.

Sitten 2001 se oli aika lailla sillee, että tuleeko lähdettyä reissuun. Kolme viikkoa ennen meidän reissua tapahtui ne kaksoistorni-iskut ja me oltiin lähdössä Egyptiin, muslimimaahan. Lähdettiin ja hyvä reissu. Oltiin Hurghadassa, Kairossa ja Giftulla. 2002 Espanjassa Gran Kanarian Playa del Inglesissä, Maspalomasissa ja Puerto de las Nivesissä. 2003 Brasiliaan Porto das Dunas, Fortaleza ja Baturite ja Canoa Quebrada. 2003 Latvia Riika. 2004 Krakova Puolassa. 2005 Intiaan Goalle. 2006 silloin hirmumyrskyjen jälkeen Meksikossa Playa de Carmen, Chichen Itzassa ja Cosumelissa. 2007 osallistumaan yöruulluistelumaratoniin Venäjälle Moskovaan. Aivan huikea kokemus. 2008 äiti täytti pyöreitä vuosia ja lähdimme juhlistamaan niitä Turkkiin Alanyaan. 2008 Italian ihanaan Roomaan ja Vatikaanissa käytiin. 2010 osallistuin Japanissa isoon kansainväliseen konferenssiin Osakassa ja käytiin Kiotossa, siinä puistossa. 2013 löhöilyä Teneriffalla Puerto de Santiago, Chio, Tamaimo, El Tangué ja San Juan de la Rambla. 2014 Espanjaan Mallorcalle, Alcudia, huvila vuokrattuna tyttöporukan kanssa. 2015 ensimmäinen Saksan reissu Bremeniin. Tykästyin kaupunkiin ihan hirveästi. 2015 ikimuistoisin reissu eli kiersin yksin puolitoista kuukautta Thaimaata. Oon käynyt Bangkokissa, Prachuap Khiri Khanissa, Hua Hinissa, Chalongissa, Karonilla, Katalla, Naiharnissa, Promthepissä, Krapilla Ao Nangissa ja Nopparatharassa, Phang Ngassa, Koh Panyeesä, Koh Talussa, Koh Ping Khanissa. Kiersin saaria ja mannerta. Huikee reissu. Sain pidettyä pitkään sen viisumin voimassa, niin piti tehdä pikku reissu pois ja kävin sitten Malesiassa Kuala Lumpurin puolella.

2016 lähdin Espanjaan Costa Blancaan Alicanteen moikkaamaan tuttua, joka opiskeli siellä. 2016 Saksassa Hampurissa ja Berliinissä. Sitten 2017 olin töissä Kiinassa kevään, Changzhoussa ja vierailin myös Shanghaissa muutaman kerran. 2017 kesällä menin Kroatiaan Dubrovnikiin ja Korculan saarelle, samalla käytiin Montenegrossa Kotorissa, Ulcinjissa ja Ada Bojanan kaupungeissa ja edelleen samalla reissulla Albanian puolella Krujassa, Rosafassa ja Sckoderissa. 2018 vuosi alkoi tammikuussa Portugalissa Madeiran puolella Funchalissa ja Hollanti Amsterdam ja Berliinissä uudemman kerran. Kesällä Unkarissa Budapestissa ja marraskuussa Brysselissä ja samalla reissulla Riikassa piipahdus. Matkoja ihan laidasta laitaan.

Matkustamisen rohkeus on kasvanut sitä mukaan mitä enemmän matkustaa, sen enemmän halua nähdä erityyppistä, kohteita missä ei välttämättä kaikki oo just käynyt. Mulla on sellainen matkailufilosofia, että en välttämättä halua samaan paikkaan uudestaan. Maailmassa on niin paljon nähtävää, aina jokin uusi edessä. Eniten on kehittänyt ja opettanut Thaimaan reissu. Se oli ensimmäinen tosi pitkä matka, jonka tein yksin. Täysin omien voimavarojen ja aikataulujeni mukaisesti. Huomasin kuinka paljon siitäkin voi nauttia, vaikka olen sosiaalinen ihminen ja tykkään ihmisten seurasta. Kuinka kivaa voi olla yksinkin matkustaa ja se, että sä oot täysin riippumaton kenenkään muitten aikatauluista ja se menee sen mukaan, mitä itse haluat. Ja jos tässä paikassa ei ole kivaa, otetaan juna ja mennään seuraavaan. Ja aina pärjää. Kun olin Kiinassa töissä silloin muutaman kuukauden, täysin kiinaa osaamattomana, ympäristössä missä ei puhuta sanaakaan englantia. Ainoat kommunikaatiokeinot oli, että viitotaan ja osoitellaan ja yritetään vaikka millä kehonkielellä saada aikaiseksi kommunikaatiota. Jos pystyt sellaisessa ympäristössä työskentelemään ja viettämään vapaa-aikaasi ja vaikka välillä tuut vähän hulluksi, mutta pärjää. Eli se on tavallaan iso osoitus, että kyllä sä voit lähteä ihan minne vaan. Aina pärjää ja parhaat kokemukset tulee just silloin, kun on jotain haasteellista ja ettei oo ihan sillai, että menin ja olin ja tulini pois vaan, että näkee tai kokee jotain erilaista tai tapahtuu jotain sellaista, mitä ei osannut odottaa, myönteistä tai kielteistä. Matkailu on antanut lisää rohkeutta ja uteliaisuutta. Haluan nähdä aina vaan enemmän. Ikuinen matkakuume, joka ei varmaan koskaan lopu.

-A1

Matkailija numero A1 on kehittynyt matkailijana nousujohteisesti aloitettuaan matkailunsa vuonna 1989. Hän matkaili lapsena ja nuorena Ruotsissa ja Norjassa. Nuoruuden matkakokemukset tapahtuivat ystävien tai erilaisten kokoonpanojen kanssa. Matkustaminen yksin ei olisi tullut mieleenkään silloin.

Matkailutypologialtaan varhaisimmat matkat olivat pakettimatkoja ja matkailijaa voisi kuvata typologialtaan Stanley Plogin (1977, 2004) psykosentrikoksi, Eric Cohenin (1972) organisoiduksi massaturistiksi ja Smithin (1977,1989) Epätavalliseksi matkailijaksi. Matkojen karttuessa ja matkatyyppien laajentuessa rantalomista kiertomatkoihin matkailija laajentaa ympäristöönsä tutumista voimakkaasti, mutta turvautuu vielä turismiteollisuuden palveluihin, hän on Eric Cohenin (1972) typologiassa individuaali massaturisti.

Matkailijan A1 rohkeus matkustaa yksin ja tutkia ympäristöä yksin Thaimaassa kuvastaa Cohenin (1972) individuaalia massaturistia. Matkailijasta kuoriutuu ajan kuluessa yhä taitavampi matkustaja ja hänen matkakuumeensa voimistuu sitä

enemmän mitä enemmän hän näkee maailmaan. Matkailijassa alkaa korostumaan voimakkaasti Stanley Plogin (1977, 2004) typologian allosentriset piirteet. Matkailija työskentelee Kiinassa kolme kuukautta. Kieltä taitamattomana ja yhteisen kielen puutteessa hänen rohkeutensa ja kommunikaatiotaitonsa testataan ja hän on selkeästi tekemisissä työnsä kautta paikallisten kanssa. Matkailija saavuttaa uuden ja erilaisen tason matkailijana, mutta koska hän työskentelee maassa, ei häntä luokitella/kategorioida matkailijana lainkaan. Kiinassa ollessaan matkailija vierailee Shanghaissa turistina, jolloin typologialtaan hänet voidaan luokitella Cohenin (1972) mukaan organisoiduksi massaturistiksi.

Matkailija A1 kertoo kontaktoivansa paikallisia matkoilla eri tavalla riippuen matkan luonteesta. Matkailija on majoittunut Airbnb:n kautta ja kokenut kontaktin rikastuttavana sekä ladannut Tinder sovelluksen ulkomailla, ei vain treffimielessä, vaan tutustuakseen paikallisiin.

”Kun olen ollut isommalla ystäväporukalla matkassa, kontaktit paikallisiin ovat vähäisempiä ja keskittyvät lähinnä palvelujen käyttämiseen (hotellin henkilökunta jne.) Yksin matkustaessani jopa palveluita käyttäessäni, otan paljon enemmän kontaktia paikallisiin, esim. pitkähäntäveneen henkilökuntaan tai ravintolan tarjoilijaan. Tulee keskusteltua paljon enemmän ja kyselyä vinkkejä jne.” (Matkailija A1)

Matkailija A1 monipuolinen ja laaja matkailuhistoria on kehittänyt voimakkaasti matkailijan rohkeutta ja uteliaisuutta sekä pärjäämisen tunnetta. Matkailija myös nauttii uusista ennakoimattomista tilanteista, jotka hän kokee haasteina. Matkailija on huomannut omien matkailutottumustensa muutokset ja haluaa tulevaisuudessa tutustua enemmän paikalliseen elämään ja kulttuuriin kuin perus turistinähtävyyksiin. Matkailija kokee, että hänellä on ikuinen matkakuume ja hän haluaa nähdä ja kokea enemmän.

Kiinassa työskentelyä kolmen kuukauden ajan ei luokitella matkustamiseksi. Thaimaan ja Kiinan matkan aikana matkailija kokee voimakasta pärjäämisen ja selviämisen tunnetta ja se kasvattaa matkailijan itsetuntoa ja se voidaan tulkita olevan transformaalista oppimista.

Tarina 2

Mun ensimmäinen matkailukokemus ulkomaille, jos ei oteta laskuun sellaista, että on käynyt Ruotsissa, Ruotsin laivalla, niin ensimmäinen on se, että kun läksin Iraniin ja se oli mun ensimmäinen lentomatka. Läksin sen yksin eli lähdin suomalaiseseen diplomaattiperheeseen. Ajankohta on ollut elokuusta-joulukuuhun 1998. Lensin Helsingistä Bulgariaan Sofiaan ja olin siellä puolitoista vuorokautta. Matkatoimistossa oli käynyt semmoinen kömmähdys, että ne olikin buukannut minut business-luokkaan. Lentokone lensi Imaan Khomeinin mausoleumin yli, että näki kun se on oikein valaistu ja siellä on kultaiset minareetit. Siitä se seikkailu alkoi ja olin siellä Teheranissa vajaan viitisen kuukautta ja tutustuin siellä Iranilais-suomalaiseen perheeseen. Opin puhumaan vähän farsia. Onneksi miä siellä tutustuin suomalaiseen tyttöön, joka oli Rovaniemen yliopistosta ja opiskeli humanitiedettä tai jotain ja se oli siellä Suomen konsulaatissa harjoittelijana. Lähdettiin katelele minkälaista siellä oli ja käytiin ostamassa mulle huivi. Sitten siellä pitää olla pitkä takki. Mutta tietysti siellä oli nelkyt kahdeksan astetta lämmintä ja takki päällä ja huivi päällä, niin oli jokseenkin kuumaa meikäläiselle, niin kävelin sitten sandaaleissa ilman sukkaa, mitä en tajunnut, että ei niin saa tehdä. Se ei oo sallittua. Siniset varpaankynnet ja siveyspoliisi näki minut. Se siinä molotti ja näytti jalkoihin. Tajuttiin sitten, että on siveetöntä. Myä päästiin sitten häihin. Eli mun ensimmäiset Iranilaiset häät. Hyvin erikoiset. Mentiin juhlapaikalle mikä on kaksikerroksinen eli siellä on kaksi juhlasalia eli ylhäällä on miesten ja alhaalla on naisten. Eli ei juhlita häitä yhdessä ollenkaan. Morsiamesta oli tosi erikoista, että miä siellä länsimaalaisena ihmisenä olin, niin sehän tuli hakemaan minua sitten tanssiin ja siellähän minua videoitiin.

Siellä miä tutustuin suomalaisiranilaiseen perheen poikaan. Eli diplomaattiperheen äiti tuns tämän suomalaisiranilaisen perheen myös. Poika oli minua muutaman vuoden nuorempi ja meistähän tuli sitten ihan älyttömän hyvät ystävät. Myä oltiin todella paljon tekemisissä. Lennettiin Teheranista Shiraziin. Käytiin Persepoliksen raunioilla ja siellä sitten tapahtui kaikennäköisiä. Hiekka-aavikon läpi mentiin, ajettiin auton kanssa ja sitten, kun me päästiin sinne paikan päälle, niin siellä oli sitten siellä ylhäällä kaksi sellaista kuninkaan hautaa. Sitten jatkettiin matkaa Naqsh-e-Kustamiin. Se on kans tällaisii ihan valtavia kallio tollaisia veistoksia. Jatkettiin matkaa ja mentiin sitten Koraani portille, ni salainen poliisi pysäytti meidät siellä. Siinä keskellä valtatieä. Siin vähän aikaa kuulusteli sitä opasta, se oli onneks sit siinä. Mie läksin suomalaisiranilaisen isän ja keskimmäisen pojan kanssa kattoo sitä valtavaa Imam Khomeihin valtavaa moskeijaa elikkä siellä on kullatut minareetit, neljä minareettia toi kupoli 24 karaatin kultaa. Uskomaton paikka. Ja myä jatkettiin siitä sitten sinne hautausmaalle.

Sitten sen jälkeen myä mentiin sitten ihan aktiiviseen moskeijaan, mikä oli ehkä se pelottavin kokemus siellä. Siinä olisi voinut käydä tosi pahasti. Siin oli sellainen piste missä naiset jakoi naisille shadorin, elikkä me sanottiin shadorin, mustii shadoreita käyttäviä naisia variksiksi, ja miä sit laitoin sen. Siellä ei saa näkyä hiuksia, ei laisinkaan. Sellainen vanhempi nainen, joka antoi sen mulle, näytti et ota täältä alta kiinni. Et kädetkään ei saa mielellää näkyä, et otat siitä kaulan alta kiinni, ja no en miä saanut sitä kunnolla, niin se näppäs minua tälle sormille et ei ja sano nää nää, ei, ei, ei. Pitää ottaa kengät pois, kun mennään moskeijaan ja otin ne pois. Kenkiä takaisin laittaessa mulla oli valunut se shadori niin paljon tästä näin, että se oli jo täällä puolessa välissä päätä, että hiukset näky. Miä yritän vetää sit shadoria eteenpäin hiukset piiloon ja miä et mitä miä teen. Sit miä vaan nappasin toiseen käteen ne mun kengät ja läksin sukkasilleen juoksemaan sinne portille päin ja onneks vartija tyyty sitten ilmeisesti siihen. Poika osas suomea ja se sano, että nyt oli kyllä tosi vaarallinen tilanne. Iranista ois vaikka mitä kerrottavaa mutta jatketaan. Se oli mun ensimmäinen ulkomaanmatka.

Fuengirola Costa del Sol. Se on ollut ihan lomamatka, viikko. Tääl ei mitään hirveän erikoist sinänsä eli normaali viikon reissu eli siellä ei tapahtunut hirveen mitään erikoista. Mut sitten tää toinen pitempiaikainen matka elikkä USA 9.-30.6.2001. Läksin sitten tapaamaan mun mummin siskoo ja hänen miestään. Lensin Amsterdamista Minneapolikseen ja Minneapoliksesta Millwaukeen ja sieltä sitten 40 minuuttia auton kaa pieneen paikkaan, kun Oconomowoc. Mikä minusta oli ihmeellistä, kun miä oon aina mieltänyt, että Amerikassahan kaikki käy. Mut ei siel oookkaa. Se on kans hyvin vastakohtaisuuksien maa sinänsä. Tääkin on pieni paikka, niin ne on aika uskonnollisia. Siellä olis ollut nähtävää, vaikka kuinka paljon, kun se on valtavan iso, niin kyl me siellä ajeltiin. Sit oli tää Holy Hill. Tää oli erittäin hauska. Elikkä tää oli fransiskaani kirkko elikkä siellä oli munkkeja. Siellä sitten joku siunaa. No meil tuli sellainen pieni, ihana, käpyskä munkki tuli siunaamaan ja sehän kuule otti hyvin tiukasti meidän mummin siskoa näin tuolta vyötäisistä kiinni ja minut sitten sinne toiselta puolelle ja sitten se oli koko ajan tälle, että bless you. Sitten myä mentiin tällaiseen paikkaan, kun Wausau perhetuulle. Ensimmäistä kertaa näin elämässä noita tulikärpäsiä, se oli kans erikoinen kokemus. Siellä ei mitään silla tavalla ihmeellistä käynyt niin kuin Iranissa.

Sitte on viikon matka, läksin purjehtien Portugalista Cascaisista, Cascaisista mentiin Gadiziin. Gadizista Gibraltarille. Gibraltarilta Benalmadenaan eli viikon eli 7 päivän reissu ja se oli erikoinen sinänsä, että kun oltiin siellä purjehtimassa niin siellä jossain iltapäivän aikaan, kun oltiin niin sitten siellä merellä tuli varoitus tai että ilmoitus meriradiosta, että siellä on nähty kumivene. Jos sattuu kohdalle, nähdään niin se on pakko ottaa kyytiin, että muuten tulee syyte siitä. Mut meille ei onneks käynyt mitään tai siis ei törmätty niihin. Ku sä tuut ihan Gibraltarin suuhun, oli just aurinko laskemassa. Mieleton auringon lasku ja toisella puolella on Espanja ja toisella puolella Afrikka ja siä näät kumpienkin valot niin se oli tosi mieletontä, et kaks mannerta tälle. Tää reissu oli vuonna 2012. Sitten oon ollut siellä Pariisissa. Olin kun täytin 40, elikkä 4 vuotta sitten Pariisissa, se oli kans oltiin kolme tai neljä päivää siellä Pariisissa. Sieltä opin sen, että elokuussa ei kannata Eurooppaan lähtä. Tietysti nää suurimmat turistikohteet silloin myä päästiin käymään. Sinä päivänä Sacré-Coeur kattomaan, ja sitten samalla Versaillesiin. Ei menty sinne sisälle, me käveltiin sinne pienempää, sinne Maria Antoinetten palatsiin. Vuonna 2011 matkustin äidin kanssa Iraniin ja äiti oli siellä 14 päivää ja minä 7 päivää. Olin äidin kanssa viikon eteläisellä Kaspianmerellä, Rauyan Mazandaran maakunnassa huvilalla ja menimme tapaamaan Ellen Tavakolia, joka Iranin ensimmäisiä luonnonsuojelijoita.

Matkailu on kehittänyt minua toisten ihmisten hyväksymistä ja varsinkin erilaisten kulttuurien hyväksymistä ja erilaisten tapojen oppimista ja pääasiassa se, että ihmiset on erilaisia, on eripuolilla maata. Mutta sit kuitenkin on ihmisiä ja ollaan me samanlaisia, vaikka tavat ja kulttuuri on erilainen, mutta myä tunnetaan ihan samalla tavalla monista asioista, et kaikki on ihmisii ihonvärii, uskontoo, ihan mihinkää kattomatta. Niin kyllä me tunnetaan kuitenkin samalla tavalla, vaikka meidät onkin lapsesta asti opetettu tavat on erilaisii, niin kuitenkin ihminen tuntee samalla lailla, vaikka on eri puolella maailmaa tai ihan missä päin maailmaa tahansa. Ihmiset on ihmisii. On erilaisia ajattelutapoja. En miä voi sanoa, et mie oon ainoastaan meidän ajattelutapa on se oikea. Et kyl miä oon tosi kiitollinen, et miä asun Suomessa ja oon syntynyt Suomeen. Meillä on sinänsä helppoo, et meillä on kaikkee, että on juoksevaa vettä, ei se kaikki hygienia ja kaikki se oo ihan, Iranissakin kun siellä ei vesiklosetteja käytetä. Miä oon oppinut sen, et Suomessa ollaan, täällä on semmoinen ihmisläheisyys ja semmoinen, että ollaan omissa mökeissä ja ei olla niin. Iranissa oltiin hirveän tiiviisti koko ajan yhdessä ja miä tykkäsin siitä. Se oli tavallaan mulle perhe ja sitä miä kaipaan, sitä sellaista enemmän ihmisläheistä, et Suomessa ollaan aika, hyvin harvoin käydään ihmisillä kylässä. Iranissa niin siel mentiin, siel saattoi yhtäkkiä ihmisii tulla kylään ja näin oltiin isossa porukassa, lapset vanhemmat ja oltiin yhdessä ja tota se oli sellaista. Miten minusta tuntuu, että ennen on Suomessa kans ollut sellaista, et tultiin ja

mentiin kylään vaan ja yhdessä syötiin, se oli aina, et joka kerta syötiin aina yhdessä. Siellä on se yhteisöllisyys. Se on ihan eri luokkaa, kun täällä. Sitä pitäisi olla täällä enemmän. Ei minua kukaan koskaan uhkailu, siis sillä tavalla eikä väheksynyt mun uskontoo eikä en miä kokenut. Ties, että siellä koko ajan vaanii, semmoinen isovelji valvoo, et piti olla tosi tarkka, et mie suomalaisena olisi joutunut niin moneen liemeen, jos mulla ei ois ollut näitä iranilaisia ystäviä, ketkä sanoo, et niin ei saa tehdä. Mut yhteisöllisyys, sitä mie kaipaani tosi paljon. Suomi on tosi turvallinen. Turvallisesti kävellä melkein kaupungissa kuin kaupungissa, eikä täällä ryöväitä keskellä kirkasta päivää, mitä taas muualla tehdään. Todella turvallinen Suomi, mut sitten taas täällä ollaan semmosii, jos joudut, apuun jos uskallat mennä. Tai kysyt jotain ohjeita jonnekin, niin kyllä ulkomailla ollaan hirveän avuliaita sen asian suhteen ainakin. Et on paljon eroavaisuuksia, paljon mitä meidän pitäisi oppii muualta ja toisinpäin.

-A2

Matkailija A2 on hyvin voimakkaita ja vahvoja elämyksellisiä kokemuksia ja hän muistaa matkoilla tapahtuneita asioita yksityiskohtaisesti. Matkailijan tekemän ensimmäinen matka on jättänyt voimakkaan muistijäljen. Iranissa viettämäänsä aikaa matkailija peilaa kokemusten kautta, ei työnteon. Matkailijan kokemuksissa korostuu paikalliset ihmiset ja erilaiset jännittävät tapahtumat. Matkailijaa ei voi määritellä matkailijaksi, koska hän asui maassa ja teki siellä töitä.

Matkailija A2 Amerikan matkassa korostuu hänen perheen jäsentensä luona vierailu ja asuminen, sekä paikallisiin ihmisiin tutustuminen. Stanley Plogin (1977, 2004) typologian mukaan matkailija A2 on allosentrikko, ulospäin suuntautunut, seikkailunhaluinen sekä kykenevä ottamaan enemmän riskejä. Eric Cohenin (1972) typologiasta korostuu tutkimusmatkailijan piirteitä, koska matkailija haluaa tavata paikallista väestöä. Smithin (1977, 1989) typologiassa matkailija asettuu omaehtoisen matkailijan (off beat) typologiaan. Käydessään Iranissa äitinsä kanssa, hän kulki omia polkujaan ja paikoissa, jotka eivät ole tunnettuja turistireittejä. Matkailija A2 kontaktoi paikallisia Iranissa joka päivä kahden eri perheen kanssa ja USA:ssa sukulaistensa ja heidän naapureidensa kanssa, sekä sukulaisvierailulla.

Matkailija A2 kertoo oppineensa suvaitsevaisuutta ja eri kulttuurien ymmärtämistä sekä on oppinut erilaisia tapoja. Matkailija kuvaa elävästi yhteisöllisyyden erilaisuutta Suomen ja Iranin välillä ja tuo esiin kaipuunsa yhteisöllisyyteen. Tässä on havaittavissa transformaalista oppimista, joka on tasoltaan syvempää ja vaikuttaa ihmisen arvoihin ja käyttäytymiseen. Matkailija on kokenut voimakkaita elämyksiä ja ne ovat vaikuttaneet häneen pysyvästi. Matkailija on kiitollinen siitä, että asuu Suomessa ja on syntynyt Suomeen sekä pitää Suomea turvallisena maana.

Matkailija A2 on matkaillut myös perinteisissä rantakohteissa ja kaupunkimatalla sekä purjehdusmatkalla. Matkailutypologiassa nämä matkat voidaan luokitella Eric Cohenin (1972) typologiassa individuaaliksi massaturistiksi.

Kuva 1. Moskeija. Matkailija A2. 1998. (Teheran, Iran.)

Tarina 3

Mie oon syntynyt 1968, niin sitä aikaahan ei ihan sillä tavalla vielä matkusteltu, kun mitä nykypäivänä. Mie oon syntynyt semmoiseen perheeseen, että me matkailtiin ensin Suomessa. Oli perhetuttuja Savossa ja Tampereella, ja lähdettiin sinne viettämään viikonloppua, tai he tulivat meille. Mun isä on aikoinaan matkustellut todella paljon. Jo 60-luvun alussa hän teki matkoja siskolleen Tunisiaan Euroopan halki kaksi kertaa autolla ja näki tosi paljon. Jotenkin geeneissä se juttu, mutta eihän se geeneissä siirry, mutta siirtyy kuitenkin. Innostus lähtenyt sieltä isän puolelta. Kun me oltiin veljen kanssa alakouluikäisiä, me matkustettiin perheen kanssa. Matkustelu oli, että oli teltoa mukana ja lähdettiin vaikka Lapin kautta, vaikka Ruotsiin, Norjaan, Tanskaan, missä meidän toiset sukulaiset asui. Se oli semmoista hengailua, oli kiva mennä leirintäalueelle ja Norjassakin oli semmoisia hytten, mökkejä, mihin mentiin ja se olikin jo semmoista luxusta, kun ei oltukaan teltassa. Yläkouluikäisenä matkailu laajentui ja lähdettiin Saksan laivalla ja ajettiin Saksan läpi Sveitsiin ja Italiaan. Ei myö hirveästi käyty mitään katselemassa. Saksassa pysähdyttiin Gasthaus-tyyppisiin perhemajoituksiin. Oli kauhean kivaa se kulttuuri, kun sä istuit siellä illalla kuuntelemassa saksalaista musiikkia ja söit niitten juttui. Käyti jossain Pisassa ja sitten katsomassa jotain tippukiviluolia. Ruokailun merkitys on ollut tosi iso, kun pääsi maistelemaan ruokia. Nuoruudessa kaikki nää kaverimatkat, jossain Ruotsissa piti käydä, tietenkin Ruotsin laivalla. Jännä matka oli Leningrad. Se oli hiihtoloma, kun läksin mun kaverin kans sinne järjestetylle matkalle ja se oli kauhean jännää. Se oli kaikki kiellettyä siellä ja mystistä. Sitten oli pakollinen kielikurssi kolmeviikkoa jossain Hastingsissa. Se oli lukion alkupuolella. Siellä asuttiin siinä perheessä ja mikä on ollut kaikkien mielenkiitoisinta, että pääsi kauppoihin ja perhees katto, miten ne eli, ja katto mihin ne meni, johonkin sitten pubiin istumaan illalla, ja oli jännää, kun meiätkin kutsuttiin, ja myö oltiin alaikäisiä. Mie läksin opiskelemaan Lappeenrantaan, niin siin ei oo mitää eksoottisia matkoja. Kerran käyti meidän äitin kanssa Kanadassa, kun hänellä oli serkku siellä. Äiti halusi mennä ja mie läksin tulkiks. Se oli jo vähän semmoista, että omaa piti kehittää. Lennettiin Torontoon ja sieltä pikkubussilla seikkailemaan. Se oli semmoinen paikka, kun Blenheim. Lähetettiin niitten perheen kanssa Niagaran putouksille ja kateltiin nähtävyyksiä. Mie valmistuin -92, sittenhän piti lähteä Tukholmaan taas uudestaan.

Sit tää mun matkailuhistoria rupesikin muuttumaan, että törmäsin siellä mun tulevaan mieheen, joka oli italialainen. Hän oli matkustushullu suorastaan ja hänen kanssaan alkoi uudenlainen matkailuhistoria. Sellaista inputtiin tuli matkailuun, kun mie olin siellä Lappeenrannassa ja semmoisessa kansainvälisessä tutkimusryhmässä. Rupes kulttuurit kiinnostaa sillee ihan eri tavalla, kun oli päivittäin samassa työhuoneessa. -95 mie muutin itse sinne Milanoon ja sillai sitä ei lasketa matkustamiseksi, koska mie asuin siellä. Me tehtiin paljon matkoja. Joka kesä tultiin Suomeen. Tultiin autolla ja se ei ollutkaan semmoinen läpikulkumatka, vaan idea oli, että hengailaan matkan varrella ja pysähdytään ja ensimmäisenä kesänä kierrettiin kaikki ne entiset Itä-Euroopan maat ja laivalla Gdanskista Puolasta. Siellä oli sitten Prahaa ja Budapestii ja mitä kaikkee siellä oli. Kun me asuttiin Milanossa sieltä oli helppo tehdä matkoja, koska se on maantieteellisesti paikassa, että sieltä pääsee lähtemään viikonlopuksi johonki. Siinä on Sveitsi, Slovenia ja Ranska ja Monte Carlo ja Saksakin on aika lähellä. Sveitsissäkin saattoi vaan käydä joskus pyörähtämässä. Siit pystyy lähtä, vaikka Sloveniaan, Kroatiaan. Se oli joku vappu, kun me oltiin siellä neljä päivää. Saksan musta metsä Schwarzwald oli lähellä ja sinnekin ajoi neljä viis tuntia, ihan ajomatkan päässä. Me käytiin joskus Monte Carlon beachillä siinä ja Ranskan puolella nukuttiin. Olihan se aika nähtävää, että miten eletään ja minkälaisia elintasoja voi olla. Avioliiton aikana ei jaksettu joka joulua tulla Suomeen. Päätettiin että laitetaan kaikki rahat, esimerkiksi käytiin all inclusive Dominikaanisessa tasavallassa yhtenä jouluna ja uutena vuotena. Ne oli semmoisii valmiita matkoja. Myö tietysti kierrettiin omilla retkillä ja sit tajus miten siellä ihmiset asuu kurjissa oloissa ja se oli jotenkin järkyttävää, kun näki että siellä ei

oo ihmisillä vaatteita ja turistik vie niille jotain pesuaineita. Ja sitten Kuubassa me kierreltiin sillä tavalla, että oli joku perhe ja niitten auto. Ne kierrätti ja oltiin Havannassa ja siellä pyörittiin, käytiin ihmisten kotonakin ja ne teki ruokaa. Sitten niille maksettiin, niin se oli aika jännää. Kesällä me käytiin sitten yks kesä Maltalla, yks Egyptissä. Lanzarotella, Kanarian saarilla, siel on mun entisen appiukon lomaosake. Sielläkin pyörittiin omin nokkineen. Tää mun mies oli tosi seikkailija. Hän ei ikinä halunnut olla turistiryhmässä ja ei italialaisia olleenkään ei, hän ei halunnut niitä nähdäkään. Hän haluaa maastoutua. 2001 mie pääsin tietysti työmatkalle johonki aina silloin tällöin ja se rajoittui Sveitsiin, mutta sitten oli hyvä, kun päästiin Israeliin. 2001 päästiin sinne, piti olla vain muutaman päivän matka, mutta sitten tapahtui se just tää Twin Tower tuolla New Yorkissa, niin siellähän meni kaikki lentokentät kiinni. Maa jäi mulle hirveän mielenkiintoisen mieleen. Siellä on superteknologiaa, mut siellä oli tällaisia arabikyliä, jotain palestiinalaisten juttuja, muslimii, rantaa, semmoisii tosi luksus alueita, joissa mekin oltiin. Älyttömän hyvää ruokaa ja puhuu englantia. Mentiin johonkin Libanonin rajalle, mikä oli muurattu kokonaan umpeen. Mul jäi semmoinen olo, että tonne on pakko päästä uudestaan. Siel oli kaikkein tähän saakka tarkimmat tulli muodollisuudet, isokin matkatavara kuljetettiin ite ja avattiin ja otettiin huumekokeet jo silloin 2001.

Suurin semmoinen matka ja kallein oli meiän häämatka. 2003 mentiin naimisiin. Maksettiin pelkistä matkoista 11 000 euroa. Oltiin kolme viikkoa. Lennettiin Losiin, Ranskalainen Polynesia oli määränpää. Se on pidemmällä kuin Australia. Meil oli räätelöity matka. Matkatoimisto oli tehnyt ja varannut kaikki etukäteen ja puolihoito. Sieltä Losista lennettiin pienelle saarelle kuin Raia Tea. Se oli eristyksissä. Pääsaarihan on Tahitin saari siel, mut se on iso alue, että siellä pienellä koneella lennetään eri paikkoihin. Oltiin aina viikko jossain, tai muutama päivä jossain ja pakattiin laukku ja lennettiin toiselle saarelle. Bora Bora on se kuuluisin paikka mikä siellä on. Se on semmoinen turistipaikka. Raia Teassa meillä oli water bungalow ja olihan ne aika makeita paikkoja häämatkalla ja aika luksus juttuja. Bora Boralla meillä oli garden bungalow, missä meillä oli oma uima-allas ja niin kuin semmost turistimeininkiä siellä. Kolmas saari oli Manihi ja siellä oli pienin lentokenttä, mitä oon ikinä nähnyt, koska se ei ollut lentokenttä, vaan kone vaan laskeutu siihen. Siin oli olkimaja. Vähän pelotti, että osuukohan se siihen saaren kohdalle, kun se laskeutuu. Siellä oli myös uruguaylainen jalkapalloilija siellä saarella ja pääs tutustumaan VIP ihmisiin. Sit kun lähdettiin sil pienellä lentokoneella, sit alkoi paluumatka Italiaan. Mie ajattelin ensin, ainoo matka, että nyt ei selvitä hengissä. Sit ajattelin, että ei haittaa, kun on toi Juventuksen entinen jalkapalloilija mukana, jos tää kone tippuu niin siit puhutaan. Lennettiin saarelle, vaihdettiin, sitten lennettiin Tahitille, jossa oltiin yksi päivä ennen kuin kone lähti Los Angelesiin. Mie olin väsynyt ja meidän tyttö on kyllä saanut alkunsa Bora Boralla. Ja matkahan on vasta alkamassa. Lennettiin Frankfurtiin ennen kuin päästiin Milanoon. Varmaan joku kolkytkuus tuntii matkan päällä. Se oli kyl kaikkein pisin matka mitä oon tehnyt. Mut siihen mun matkailuhistoria jääkin sitten.

Meille syntyi 2004 tyttö, ni sitte tultiin vaan näitä Saksan matkoja autolla tänne ja mie tulin kaksi kertaa sen kans yksinkin. Olihan se jännää, pysähtyy jossain Saksassa ja kun ei ollut ikinä mitään varattuja juttuja. Osas silloin seikkailla vähän eri tavalla. Sen jälkeen kaikki on aika rajoittunut aika paljon. Virossa käydään välillä. Sitten se mun viiminen pitkä matka oli tää mun 50-vuotismatka viime syksynä Bulgariaan. Valmismatka. Se vaan todisti sen, että pienellä rahalla voi saada paljon sellaista relax lomaa.

Muuttanut ja kehittänyt. No se ei oo tietysti pelkän matkustamisen ansiota, koska en mie oon nyt tehnyt mitään semmoista kehitys/lähetystyössä, että ois oikeesti nähnyt jotain kurjaa elämää, mut kyllä se ehkä antaa vähän jotaa perspektiivii johonki. On helppo sanoa, et miks ihmiset tekee näin, tai kritisoi jotain kansaa, et miks tehdä näin jotain juttuja. Niin sit, ku sie näät itte et aina on joku syy, et se ihminen ei välttämättä itte pysty vaikuttamaan samalla tavalla elämään, jos se elää jossain kulttuurissa, kun

se eläis jossain toisessa kulttuurissa. Esimerkiksi italialaisten nuorten asuminen kotona. Ja ottaa vaikka Israelin, niin voi nähdä miten ne vastakohtat siel on, et sitähän ei tiedä mikä on oikein, mikä on väärin ja että miten erilaisissa oloissa ne ihmiset todella elää samassa maassa, ja miten eri näköistäkin se on. Matkustaminenhan on vähän niin kuin semmoinen, että kun sie oot matkustanut, se herää siin. Jos sie maistaisit jotain ruokaa, ja ei mun tee mieli, kun ei toi oo hyvää kun. Jos et sie oo maistanu sitä, niin sie et tiedä sitä sit, sitten kun sie maistat, niin siin tuleekin semmoinen himo siihen tai semmoinen, ei himo vaan uteliaisuus. Matkustaminenkin saattaa osaltaan vaikuttaa siihen, että sit tulee uteliaaksi jostaa kansoista ja elämästä yleensäki. Monet ajattelee, että Suomeen on lottovoitto syntyy. Tääl on moni asia niin hyvin, et tääl on turvallista olla, mut se on vaan yks näkökulma asioihin, et sitten on ehkä rupee tajuu, että jokaisessa maassa on jotain sellaista, mitä Suomessa ei ole. Että se ei kaikki ole niin mustavalkoista. Nykyään, jos mie matkustaisin, niin se on ainoo tai yksi harvoista mahdollisuuksista, kun mie pystyn antamaan omaa aikaa itelleni. Se on ehkä nyt siirtynyt siihen. Sit on aika huolettomasti matkustanut nuorena 30 vuotta sitten. Mekin matkustettiin ilman vakuutuksia. Nyt matkustaisi vähän varovaisemmin. Kerran laskin, että oon matkustellut 37 maata Suomi mukaan lukien, että se ei ole kauhean paljon, ja se koostuu lähinnä Euroopan maista, niitä on 28. Voishan laajentaakin sillee, että oikeesti näkis maailmaa et vois sanoa, että on matkustanut paljon. Nyt tekis ehkä kaikkien eniten mieli lähtä takas Italiaan käymään, kun siitä on mennyt 5 vuotta, kun ei oo käyny siel ollenkaa.

-A3

Matkailija A3 matkailussa tulee esiin selkeästi eri elämänkaaren matkailun vaiheita. Lapsuus, nuoruus, nuoriaikuisuus, aikuisuus ja keski-ikä muuttavat matkailun motiiveja ja matkailutottumuksia. Matkailijan matkailussa korostuu kohteissa oleminen, ”hengailu” sekä paikalliseen kulttuuriin tutustuminen. Matkoista on jäänyt selkeitä voimakkaita muistijälkiä ja jännittäviä kokemuksia.

Matkailija A3 lapsuuden ja nuoruuden matkailu on vaikuttanut matkailijan käsitykseen matkailusta ja se toistaa samoja elementtejä, joita hän on aiemmin kokenut. Matkailijan nuoruuden matkan sisältävät paljon piirteitä Stanley Plogin (1977, 2004) psykosentrikon piirteitä, lähinnä voimakkaan perhekeskeisen matkailun osalta. Kuitenkin matkailija A3 omaa selkeitä allosentrikon piirteitä, jotka korostuvat ja pääsevät oikeuksiin aikuisiän matkailussa. Matkailutypologialtaan matkailijassa A3 näkyy Eric Cohenin (1972) individuaali massaturistin piirteitä sekä Tutkimusmatkailijan (Explorer) piirteitä sekä Stanley Plogin (1977, 2004) midsentrikon piirteitä.

Matkailija A3 kertoo lisäkysymyksessä, miten paljon olet ollut tekemisissä matkailijoiden kanssa matkojen aikana, useita eri esimerkkejä. Lukioikäisenä hän oli englantilaisessa perheessä ja oli tekemisissä opetushenkilöstön sekä isäntäperheen kanssa. Joidenkin matkojen idea oli sukulaisvierailu ja Kanadassa matkustaja asui kanadalaisessa perheessä ja tutustui paikalliseen elämänmenoon. Työmatkalla Israeliin matkustaja pääsi tutustumaan paikallisten työntekijöiden työelämään. Monilla automatkoilla on matkustaja mennyt sattumanvaraisesti Itävallassa ja Saksassa

Zimmer frei majataloon ja päässyt paikallisten ihmisten kotiin ja puhekontaktiin. Matkustaja on myös hakeutunut paikallisten puheille illallisella tai paikallisessa kuppilassa, milloin milläkin tekosyyllä. Valmismatkoilla matkustaja on hypännyt bussiin ja lähtenyt omille retkilleen, jotta pääsee pois hotelliympyröistä. Matkustaja kontaktoi jo ennen itse matkakohteeseen pääsyä.

”Monesti jo ennen matkan kohteeseen saapumista alkaa kontakti uusiin ihmisiin. Lentokoneessa vieruskaverina tai laivan autojonossa on ollut eri kansallisuuksia ja siinä muurit heti madaltuu. Ollaan jotenkin samassa veneessä ja osoitteitakin on tullut vaihdettua.” (Matkailija A3)

Matkailutypologiassa korostuu Smithin (1977, 1989) Epätavalliset matkailijat (incipient mass) piirteet, koska matkustaja tekee omin päin retkiä ja hakee yksilöllisiä matkoja. Matkustajassa on myös Eliittimatkaajan (Elite) piirteitä, esimerkiksi matka Ranskan Polynesian on luonteeltaan A-luokan matkaajan matka.

Matkailija A3 kokee matkailun antaneen perspektiiviä elämään ja ymmärrystä eri ihmisten kykyyn vaikuttaa omaan elämäänsä eri ympäristöissä. Matkustajan matkailuhalu on kasvanut matkojen myötä ja hän kertoo siihen syntyneen himoa ja uteliaisuutta. Matkailijan mielestä Suomi on turvallinen ja hyvä maa ja hänellä on kasvanut ymmärrys siihen mitä Suomessa ei ole ja asiat eivät ole mustavalkoisia. Matkustaja on matkustanut 37 maassa, mutta kokee että matkustamista voisi laajentaa, jotta voisi oikeasti sanoa matkustaneensa paljon. Matkailija A3:lla ei ole havaittavissa transformaalista matkailua. Toki matkoilla on tapahtunut isoja elämään vaikuttavia tapahtumia kuten aviopuolison tapaaminen sekä lapsen hedelmöitys, jotka johtavat luonnollisesti ihmisenä kasvuun ja elämän uudelleen muotoutumiseen.

Tarina 4

Mun ensimmäinen matka on ollut vuonna -86, myö mentiin Majorcalle mun miehen kaa. Seuraavana vuonna meidän vanhempi poika lähti ensimmäistä kertaa mukaan -87, hän oli kuusivuotias silloin, ja sen jälkeen myö ollaan aina matkustettu. Myö käytiin, joka toinen vuosi aina kahdestaan miehen kaa ja joka toinen vuosi oli lapset mukana, ja tosi paljon on nähty. -99 oltiin ensimmäistä kertaa kaukokohteessa, se oli Dominikaaninen tasavalta. Ollaan käyty erilaisissa kohteissa, mut sit sen jälkeen myö jämhähdettiin sinne Thaimaahan, missä myö ollaan sitten oltu vuodesta 2000, joka vuosi käyty siellä. Se on ollut sellainen kohde missä me ollaan tykätty käydä. Ja kaikki mahdolliset Kanariansaaret ja kaikki mitä nyt voi olla, Turkki. Myö ollaan nyt 30 vuotta matkustettu. Kreikka on nykyään meidän kohde missä myö käydään kesäisin. Jos mie mietin mun miestä esimerkiksi, niin sehän on joskus muuttanut tänne sellaisesta tuppukylästä, niin siellä ei oo englantia opiskeltu ollenkaa, ja hän sai vapautuksen. Hän on kasvanut matkailijana, että se on oppinut ihan tosi hyvin puhumaan englantia ja sillä on tullut sitä rohkeutta et se puhuu ja se ymmärtää tosi hyvin. Ittehän mie puhun aika montaakin kieltä, ja se on kehittynyt. Yleensäkin kaikki kulttuurit on tullut lähelle. Meidän poikakin on just tälläkin hetkellä pitkin Balia ja Thaimaata ja joka puolella tuolla. Nuorempi poika sitten käy yleensä meidän kaa jossakin kaupunkikohteessa. Sit oppii ja huomaa, et suvaitsevaisuutta tullut paljon enemmän, kun on tuolla kiertänyt ja nähnyt, ja sit tosiaan osaa arvostaa tätä kotimaataan. Ihana on aina lähteä matkalle, mut kiva on tulla kotiin. Et se on semmoinen aina sitten ihanaa. Mut sitten vähän aikaa on kotona, niin sitten on taas alkaa jo se kaipuu, että nyt on taas kiva lähteä johonkii. Kauheesti ei oo tutustuttu ihmisii, et myö ei välttämättä olla sellasii, että me oltais kauheen seuraihmissä, et me ollaan melkeen kahdestaan tai sit myö ollaan perheen kaa. Pääsääntöisesti silleen, että myö mennään omatoimisesti, koska myö ei haluta, että meillä on joku kartta tai joku sateenvarjo missä lukee Hassen matkalaiset. Et se on kivempi mennä omineen. Thaimaassakin myö ollaan kierretty kaikkii pienii saarii mis joskus ei ollut ees suomalaisii kaa, että lennetty paikasta toiseen. Paljon on nähty. Kyl meil täs näit reissui varmast tulee olemaan niin kauan kuin jaksaa reissaa, et kylhän se on semmoinen, et myö tykätään tosi kovasti. Varmasti jatketaan niin pitkälle tätä samaa kun vaan jaksetaan ja kunto sallii. Myö ollaan 30 vuotta yli oltu ja jos myö ainakin se kaks kertaa ollaan käyty vuodessa, niin se on jo kuusikymmentä ja jos aattelee, että jos me käydään neljääkin kertaa, niin tässä on oltu, niin kyllähän ne lähemmäs sataa nää meidänkii matkat on, ja paljon eri maita. Kaupunkikohteita on tosi paljon. Vast oltiin Islannissa. Erittäin hieno paikka. Ja syksyl aina käydään jossain kaupunkikohteessa, Bukarestii ja tälläisiä erilaisia. Mut on käyty nää Prahat ja perus turistipaikat, mut sit myös erilaisia kohteita.

Mun vanhempien kaa myö käytiin tai myö asuttiin silloin Ruotsissa, kun mie olin nuor lapsi ja silloin myö käytiin yleensä Tanskassa ja Norjassa auton kanssa. Ja sit meillä oli aina jotain leirintäaluetmatkailua ja se oli just silloin 70-lukuu. Sit ku myö tultiin Suomeen, ni myö ei taidettu käydä sitten missään ulkomailla mun vanhempien kaa. Mun vanhemmat oli meidän mukana, ku meil oli pojat pienii. Myö mentiin monta kertaa sillee, että myö mentiin miehen kanssa viikko etukäteen ja sitten vanhemmat tuli vanhemman pojan kanssa viikon päästä perässä. Silloin tosiaan käytiin Tanskassa ja Norjassa, et ne on kyl kierretty ja siel ajeltu autojen kaa. Niist on tosi ihania muistoja. Myö oltiin juuri sinä vuonna kun tsunami oli siellä Khao lakissa, myö oltiin helmikuussa. Meidän nuorempi poika oli matkassa ja sittenhän se kävi silloin seuraavana jouluna joulukuussa se tsunami, ja just se hotelli se Pakarangi missä myö oltiin, niin sehän meni täysin maan alle ja meidän poika on aina sen siitä muistanut, kun siellä oli sellainen pikkuinen juna, joka kulki siellä ympäriinsä siellä, kun se oli iso hotellialue niin siel kuljettiin, sit siel oli semmoinen kuski, sit ku se aina kysy meidän pojalta mikä sun nimi on, niin meidän poika aina sanoi ai moi, ai moi. Niin se luuli, että sen nimi on ai moi. Niin se on jäänyt mieleen ja meidän poikakin muistaa sen, ja ei halunnut hyväksyy ku oli tää tsunami, niin sit se sano et kyl se varmast se junakuski selvis siitä, et ei sille

varmaan käyny mitään, et se sulki sen kokonaan pois, vaikka se tiedettiin, että varmast meni kaikki sit siinä. Meille ei oo koskaan käyny mitään ihmeellistä että, nyt viime reissulla, kun oltiin viime keväänä Kanarialla niin silloin mun miehelle tuli ne sydänoireet ja kaikkii, mut se meni ohi. Sitte päästiin kotiin ja sitte vasta täällä meni sairaalaan ja sitten laitettiin se tahdistin ja kaikkee. Yhden kerran on kloonattu mun kortti Brasiliassa. Se mun luottoraja vingutettiin täysin tyhjäksi, mut senhän pankki korvasi. Mitään muuta ei oo sellaisii tapahtunut, että täytyy ihan koputtaa. Eikä oo mitään vatsatauteja koskaan ollut. Käytiin, oisko siitä mennyt 10 vuotta, siitä tsunamista, sitte myö mentiin uudestaan käymään siellä. Meidän piti alun perin ottaa kierros uudestaan, kun myö ollaan sitte jo käyty kaikki ja myö ollaan jouduttu käymään uudestaan niis paikoissa.

Matkailu avartaa. On oppinut sitä erilaista kulttuuria ja oppinut erilaisia ihania ruokia ja kohdannut erilaisia ihmisiä. On ollut ihanan nähdä erilaisia ihmisiä eri puolilta maailmaa ja sitten kun miettii että noiki on lähtenyt jostain omasta kodista ja nekin on täällä ja miettii. Minusta on kiva seurata ihmisiä, ku istut jossain kahvilassa ja kattelet että mistäköhän päin noikii ja noikii on lähtenyt tänne matkalle ja tavallaan semmoista suvaitsevaisuutta on varmasti tullut siinä mukana, että on oppinut sellaista.

-A4

Matkailija A4 on matkaillut nuorena perheen kanssa ja aloittanut vuonna 1986 matkailunsa miehensä kanssa ja jatkanut sitä oman perheensä kanssa tartuttaen matkailuinnostuksen lapsiinsa, jotka jatkavat matkailua. Matkailijan matkailussa korostuu voimakas perhekeskeisyys.

Matkailija A4 on matkustanut 30 vuotta ja matkoja on kertynyt sadoittain.

Matkailutypologialtaan matkustaja on Stanley Plogin (1977, 2004) midsentriikkaa. Eric Cohenin (1972) typologiassa matkustajaa voisi luonnehtia individuaaliksi massaturistiksi. Matkustaja tukeutuu turismiteollisuuteen ja kulkee omilla retkillään ilman matkaoppaita.

Matkailijalla on ollut kontakteja paikallisiin pääsääntöisesti lähinnä hotellin ja ravintoloiden työntekijöihin, ja joissakin kohteissa tutustuneet hotellin pitäjiin ja saaneet heiltä joulukortin. Matkailija A4 kertoo, että he ovat keskustelleen työntekijöiden kanssa heidän elämästään ja samalla kertoneet Suomesta. Kontaktit paikallisiin eivät ole olleet syvällisiä.

”Paikallisten koteihin emme ole tutustuneet, eikä meillä ole ollut tapana myöskään viettää tapaamiemme ihmisten kanssa aikaa heidän vapaa-ajallaan.”
(Matkailija A4)

Smithin (1977, 1989) typologiassa matkustajassa on piirteitä epätavallisista matkustajista (incipient mass). Matkustaja on tehnyt retkiä omin päin ja matkustaa erilaisiin kohteisiin.

Matkailija A4 kertoo miehensä oppineen englannin kielen taidon matkalla ja hänen oma kielitaitonsa on kehittynyt. Matkustaja on oppinut eri kulttuureista sekä erilaisia ruokia ja kohdannut erilaisia ihmisiä. Matkustajan suvaitsevaisuus on kasvanut matkojen myötä. Matkailija A4 ei tuo esiin tarinassaan transformaaliseen matkailuun viittavia seikkoja.

Tarina 5

Lapsena myä ei oikeestaan juurikaan hirveesti matkailtu, koska olen sen sorttisesta perheestä, että meillä ei kyllä ollut rahaa kyllä mihinkään ylimääräiseen. Matkailut niin kun rajoittui siihen lähiympäristöön, joskus Helsinkiin Linnanmäelle muutaman vuoden välein. Ensimmäisen kerran ulkomaille läksin, se oli silloin kun olin noin kuusitoista. Englannissa kävin kielikurssin. EF vai mikä se oli nimeltään, niin siellä asuin perheen kanssa, olikohan se kuukausi. Tää paikka oli Hastings siel etelä-Englannissa. Se oli kyllä tosi hyvä matka. Tää matka koostu siitä, että sinne Englantiin mentiin bussilla. Suomesta mentiin Tanskaan, ja siitä muistan et mentiin Saksan kautta ja Hollantiin ja Ranska ja sitten siitä lautalla yli Englantiin. Myä yövyttiin Hollannissa Amsterdamissa, et se oli oikein kivaa. Ekaa kertaa ulkomailla, niin se oli kiva kokemus. Sen jälkeen oikeestaan matkustellut minnekään, kävinköhän miä yhden kerran Ruotsin risteilyllä ja sit sen jälkeen, kun täytin 18 ja lukio loppu, niin sitten myä mentiin kaveriporukan kanssa ekaa kertaa ihan kolmistaan Italiaan, Sisiliaan. Siihen aikoihin miä muutin Helsinkiin asumaan, niin käytiin sit kokonaisuudessaan kolme kertaa siel samassa paikassa. Tykästyttiin siihen. Miä tykästyin siihen italiaan ja Italian kulttuuriin ja opiskelin sit kieltäkin ja sit miä päätin et miä haluan mennä sinne takaisin ja päädyin silloin sinne au pairiksi Pescaraan, missä sitten olin muutamassa perheessä au pairina, ja sitte miä jäin sinne, kun tapasin entisen mieheni, ja jäinkin sinne sitten asumaan, että ihan sitten 17 vuotta asuin. Sinä aikana, kun asuin siellä niin kävin Kreikassa useampiakin kertoja, ja sitten Espanjassa Barcelonassa kerran tapaamassa tuttavapariskuntaa, ja kerran myä tultiin autolla Suomeen, niin ajettiin Euroopan halki, siel Itävallan ja Saksan, ja siitä lautalla Suomeen. Miä oon kerran käynyt tuolla Viipurissa ja Tallinnassa yhden kerran niin risteilyllä. Unohtu sielt välist silloin kun miä tuloin Suomeen opiskelemaan tradenomiks ennen 2000-lukua, niin asuin siellä Brysselissä pari kuukautta. Kun koulu alkoi loppuu, niin menin työharjoitteluun, niin muutin takaisin Italiaa. Milanossa olin silloin kaksi vuotta myöskii. Italiassa matkustin yllättävän vähä, ois voinut enemmän. Olin silloin yhdel tulkkimatkatkalla Barissa, tää oli tolle Valmetille, niin heille kävin tulkkausmatkalla siellä Barissa silloin. Roomassahan miä kävin aika useesti ja Rooma on mun lempipaikka. Venetsiassa ja sitten siellä Pohjois-italiassa, niin ainakin siellä Asiagossa, mikä on tällainen vuoristokaupunki ja muualla siel Pescaran lähiympäristössä siellä vuoristossa välillä käytiin. Kun muutin Suomeen, sit on aina paluu takaisin sinne Italiaan, kun se poika jäi sinne, niin tapas häntä ja tietysti kun nykyinen mies on kreikkalainen, niin hänen kaa sitte ollaan melko useesti käyty siellä Kreikassa tapaamassa niitä hänen sukulaisiaan. Ja siis Kreikassa tai Kreetalla, miä oon tietysti lentäny Ateenan kautta, mut mie en oo koskaan Ateenas ihan käynyt, et sit ollaan oltu sit Kreetas, et Kreetan mitä se on nyt sitte pohjoisrannikko lähinnä ollaan kierrelty ja käyty. Tällä hetkellä matkustaminen on vähän huonoissa kantimissa. Varmaan ehkä tullaan käymään siellä Kreetalla vielä ja Italiassa.

Minua kiinnostaisi tehdä jotain sellaisia lyhkäsempiä matkoja, pitkii viikonloppuja Euroopassa. Puhutaan Saksasta ja Itävaltakin toisaalta ja sit Englanti tai Irlanti, niin ne

kiinnostaisi. Ranskaa miä en halua, Ranska on kauhea paikka. Miä oon kolme kertaa siis Ranskassa käyny siis lyhkäsesti Pariisissa, niin en kyllä tykänny. Viime vuoden toukokuussa, kun myä oltiin lähes koko mun perhe. Minä, mun veljen perhe, mun siskon perhe, mun aviomies, niin myä vuokrattiin se talo sieltä Kreetalta, niin myä oltiin kaikki yhes sillo, niin se oli aika kiva, kun koko perhe oli siel ja siel oli kaikki lapsetkii viel siskon, niin se on yks sellaisii kivoimpii matkoja. Miä muistan, kun miä olin vielä teini, niin silloinhan miä haaveilin hirveesti ulkomaille muuttamisesta ja miä ajattelin et olis kiva joku Amerikka, silloin oli nää Famet ja nää. Oli ajatellut, et vois olla ulkomailla kiva asuu.

Oon tavannut hirvittävästi erilaisia ihmisiä eri kulttuureista eli on laajentunut sellainen kulttuuri käsitys hirveest ja jotenkii tunnen, et se on tuonut rikkautta mun elämään. Vaik miä en oo mennyt Euroopan ulkopuolelle, silti mulla on ystäviä tai tuttavuuksia esimerkiksi Bahrainis ja Argentiinast. Tietyst varmaan se kielitaito, se on varmast kehittynyt. Oppinut Italian kielen ja puhumaan sujuvast ja muitakin kieli. Tietyst on kehittynyt, no miä oon ainakin ollut kauhean, hieman sellainen epäsosiaalinen. Tunnen, että se on tehnyt minusta sosiaalisen. Koen, et minusta on tullut sosiaalisempi ja avoimempi jollakin tavalla muita ihmisiä kohtaan. Matkailu, sehän on hiton hyvä kehittäjä sillee, ku se kun sä tuolla yksinäs tuolla matkaat, niin ihan konkreettisesti selviydyt paikasta A paikkaan B, ja tietyst lippujen kaa touhuumist ja pelmuumist, ja miten yhteydet toimii ja mist kannattaa matkoi varata tai näin pois päin ja varmaan sitä kii, et selviyty yksinään niis tilanteis ihan varmast. Tietyst on erilaisii ruokatottumuksia ja on tutustunut ja tietää miten missäkin maissa syödään tai ei syödä ja näin pois päin, et se on tietyst rikastuttanut. Meiän kotona, et jos aattelet, miä kun läksin Italiaan, niin mie olin 19 tai 20, niin ensinnäkin miä opin ajamaan autoa siellä, huono asia. Ja sitte periaatteessa mun ruokatottumukset toisaalta, ja miten miä kokkaan ja mitä mun jääkaapissa löytyy, niin ne on sieltä. Esimerkiks ku miä asuin siellä, niin mullahan jäi tietyt suomalaiset tottumukset pois, et siellä, kun ei oo esimerkiksi tätä voileipäkulttuuria, et tehää leipiä, niin miehän en siel syöny mitään voileipiä tai täälläkää. Myä käytetään ruuanlaittoon oliiviöljyä ja se on sellais vähän välimerellist ja sithän meil on, kun mun mieskin aika paljon kokkaa, niin se on sit välimerellist ruokaa. Ja miehän en oikeest osaa tehdäkään, oikeest kun sellais italiaalaistyyppistä ruokaa, kyl miä nyt jotain suomalaisia osaan tehdä.

-A5

Matkailija A 5 ei ole kokemusta lapsuudessa tapahtuneesta matkustamisesta ja nuoruudessaan hän unelmoi ulkomailla asumisesta. Matkailija A5 on elämänsä aikana asunut 17 vuotta Italiassa ja kaksi vuotta Milanossa. Hän matkaillut koko ajan ja kokee että olisi voinut matkailla Italiassa enemmänkin. Matkustajan matkailu on ollut perhekeskeistä sekä itsenäistä.

Matkailija A5 voidaan kuvata Stanley Plogin (1977, 2004) typologian mukaan midsentrikoksi. Eric Cohenin (1972) typologiassa matkailijaa voidaan luokitella individuaaliksi massaturistiksi (individual mass), joka etsii uusia kokemuksia, mutta silti harvemmin kulkee täysin uusia polkuja. Smithin (1977, 1989) typologiassa matkailijaa voi luonnehtia epätavalliseksi matkailijaksi (incipient mass.) Matkailija A5 on kontaktoinut paikallisten kanssa asuessaan 17 vuotta Italiassa ja jatkanut kontaktointia edelleen sukulais- ja perhetuttujen kanssa Italiassa ja Kreikassa viimeisten vuosien aikana.

Matkailija A5 on kehittynyt ihmisenä epäsosiaalisesta luonteesta sosiaalisemmaksi ja avoimemmaksi muita ihmisiä kohtaan. Hän on ystävystynyt muiden kulttuurien edustajien kanssa ja hänen kulttuurikäsitteensä on laajentunut. Matkailija on oppinut Italian kielen ja muita kieliä. Matkailija on oppinut yksin matkustamalla selviämään erilaisista tilanteista ja oppinut hallitsemaan matkailuun liittyviä varaus-, aikataulu- ja lipunhankintaan liittyviä asioita.

Matkailija A5 on tutustunut erilaisiin kulinaarisiin maailmoihin ja oppinut mitä missäkin maassa syödään. Italiassa asuminen on muuttanut matkailijan ruokailukäyttäytymistä, joka jatkuu edelleen Suomessa. Transformaalista oppimista on tapahtunut ja se ilmenee ruokailutapojen ja tottumusten lähes täydellinen muutoksena, joka jatkuu edelleen.

6 Johtopäätökset

Matkailijoista A1, A3, A4 oli matkailuelämyksiä lapsuudesta ja nuoruudesta ja matkat olivat kohdistuneet Ruotsiin, Norjaan ja Tanskaan. Autoilu ja telttailu olivat läsnä lapsuuden matkoissa. A1, A3, A5 matkusti nuoruudessa Ruotsin laivalla ja A2 ei laskenut Ruotsin laivalla oloa edes matkaksi. A5 ei ollut lapsuuden matkailukokemuksia, mutta hän haaveili ulkomailla asumisesta ja toteutti haaveensa. A1, A2, A3, A5 olivat asuneet ulkomailla. Asuminen ulkomailla toi selkeimmin esiin oppimista eri osa-alueilla. Oppimista oli tapahtunut selviämisen ja pärjäämisen tunteen lisääntymisenä, yhteisöllisyyttä ja perhekeskeisyyttä, ymmärtämään eri perspektiivejä, suvaitsevaisuutta sekä eri maan kieliä ja ruokakulttuuria.

Jokaisella haastateltavalla oli oma uniikki matkailuhistoriansa ja elämänpolkunsu. Tarinoissa tuli esiin useita oppimiseen ja kehittymiseen liittyviä seikkoja. A2 ja A4 toivat esiin suvaitsevaisuuden ja kulttuurien ymmärtämisen lisääntymisenä. A1 ja A3 korostivat matkustamisen lisäävän uteliaisuutta. He kokivat mitä enemmän matkustaa sitä enemmän tekee mieli matkustaa. A2 ja A3 toivat esiin kiitollisuuden siitä, että on syntynyt Suomeen ja A3 ja A5 kertoivat oppineensa vieraan kielen. A3 kertoi miehensä oppineen vieraan kielen taidon. A2, A3 ja A5 vastaajalla korostui kontaktit paikallisiin ihmisiin. A2 ja A3 oli muistijälkiä jännittävistä kokemuksista. Yli puolet, A1, A3, A5, toivat esiin yksin matkustamisen kokemuksen ja pärjäämisen eri tilanteissa matkustaessa. Kaikilla matkailijoilla oli kontakteja paikallisten kanssa ja A2 ja A3 matkustajalla oli voimakas halu/tarve/kokemus paikallisiin kontaktoinnissa. A4 matkusti tietoisesti vähemmän kontaktoiden paikallisiin.

Mezirowin (1978) transformaalista oppimista/matkailua oli havaittavissa A1, A2 ja A5 matkailijalla. Matkailija A1 tarinassa korostui Thaimaan ja Kiinan matkan aikana hankittu selkeä pärjäämisen ja selviämisen kokemus. Matkailija A2 tarinassa korostui yhteisöllisyyden syvempi ymmärtäminen ja Matkailija A5 tarinassa transformaallinen oppiminen näkyi ruokatapojen täydellisenä muutoksena. Matkailijoiden kertomusten perusteella vaatii pidempää oleskelua kohteessa tai maassa asumista, jotta voisi tapahtua transformaalista oppimista.

Matkailutypologiat vaihtelivat suuresti jopa yksittäisen matkailijan historian aikana. Aluksi matkailija A1 oli historiansa alussa Eric Cohenin (1972) organisoitu massaturisti ja kehittyi vähitellen individuaaliksi massaturistiksi. Suurimmalla osalla matkailijoista, A1, A2, A3 ja A4 korostuivat Stanley Plogin (1977, 2004) allosentriset piirteet, voimakas uteliaisuus ja seikkailunhalu. Osa matkailijoista, A3, A4 ja A5 olivat hyvin

perhekeskeisiä matkustajia, mutta silti omasivat allosentrisiä piirteitä, vaikka voimakas perhekeskeisyys katsotaan Plogin (1977) typologiassa psykosentrikon luonteenpiirteeksi.

Stanley Plogin (1977, 2004) typologian mukaan matkailijoissa A1, A3, A4 ja A5 olivat midsentrikkoja ja A2 allosentrikko. Eric Cohenin (1972) typologian mukaan matkailijat A1, A4 ja A5 olivat individuaaleja massaturisteja (individual mass.) A2 ja A3 omasivat tutkimusmatkailijan piirteitä. Smithin (1977, 1989) typologian mukaan matkailijat olivat lähinnä epätavallisia matkailijoita (incipient mass). A2 matkailijalla oli yksi Smithin (1977, 1989) typologian Off beat matkailijan matka, joka suuntautui Iranin huviloille, mutta muuten matkailija ei ollut off beat matkailija.

Matkustajien matkailuhistoriaan oli kertynyt lukemattomia matkoja ja matkustaja saattoi vaihdella typologiasta toiseen riippuen matkasta. A3 matkailijalla oli yksi matka, joka oli selkeästi luokiteltavissa Eliittimatkustajan A-luokan matkailija matkaan, mutta pääsääntöisesti hän oli luokiteltavissa Smithin (1977, 1989) typologiassa epätavalliseksi matkailijaksi (incipient mass).

Tulevaisuuden matkailuun oli matkaajilla selkeitä haaveita. Tarinoissa korostui kiinnostus lähimatkailuun (A1), matkustamisen laajentaminen (A3), matkustamisen jatkaminen aktiivisena (A4) sekä kiinnostus Euroopan kaupunkilomiin (A5). A3 matkailija koki matkustaneensa vähän, vaikka hän oli matkustanut 37 maassa ja koki, että voisi matkustaa enemmänkin, jotta voisi oikeasti sanoa nähneensä maailmaa.

Tutkimuksen tavoitteena oli selvittää miten matkailija on kasvanut, kehittynyt ja muuttunut vuosien saatossa. Matkailuhistorian alussa A1, A3 ja A4 olivat Stanley Plogin psykosentrikkoja. Tutkimuksen mukaan suurin osa matkailijoista oli kehittynyt Stanley Plogin (1977, 2004) midsentrikoksi ja Eric Cohenin (1977) individuaaliksi massaturistiksi tai tutkimusmatkailijaksi. Tutkimustulosten mukaan oppimista ja kehittymistä tapahtui matkailun kautta kielitaidossa, suvaitsevaisuudessa, pärjäämisessä ja selviämisessä, kulttuurien ymmärtämisessä sekä ruokakulttuurin oppimisessa. Matkailu opetti ja avasi ihmisten elämänkatsomusta.

Tutkimustuloksia voidaan hyödyntää matkailualalla sekä opetuslalla. Matkanjärjestäjät voivat hyödyntää tutkimustuloksia matkailijoiden segmentoinnissa sekä uudenlaisten matkailutuotteiden ja palveluiden kehittämisessä. Oppilaitokset voivat hyödyntää tutkimusta pedagogiseen suunniteluun ja toteutukseen, jossa otetaan huomioon transformaalisen matkailun näkökulma.

7 Pohdinta

Matkailutypologiat ovat luotu 1970-luvulla ja tehty pääsääntöisesti amerikkalaisista matkailijoista. Matkustaminen on kasvanut ja muuttunut radikaalisti viimeisen 50 vuoden aikana. Matkailutypologiat ovat karkeita, raakoja kuvauksia/ profiloiteja matkustajatyypeistä ja alun perin ne tehtiin markkinointikoneistoja varten.

Matkailijan elämänkaari, motiivit, tarpeet, halut, kiinnostuksen kohteet, trendit, perhesuhteet ja elämäntilanne vaikuttavat voimakkaasti matkailijan matkailuun. Matkailuhistorian retrospektiivinen tarkastelu teki läpinäkyväksi matkailun ja matkailijan muutoksen ja kehityksen. Tulevaisuudessa matkailija ehtii muuntautua kasvaa ja muokata omaa matkailuhistoriaansa moneen otteeseen. Digitaalistuvassa ja ekologisia arvoja korostavassa maailmassa matkailija kohtaa uusia arvoja ja haasteita. Matkailutypologiat eivät välttämättä pysy mukana matkailijan vauhdissa, ja ihmisten kategoriointi eri matkailutypologioihin voidaan katsoa vanhanaikaiseksi.

Tutkimuksen teko oli haastava ja mielenkiintoinen aikamatka ja läpileikkaus matkailijoiden matkakokemuksiin ja historiaan. Yksikään tarina ei ollut samanlainen. Jokainen tarina oli uniikki ajankuvaus tietyn aikakauden matkustamisesta ja siksi arvokas. Oli mielenkiintoista, että ihminen joka omaa typologialtaan allosentrisiä piirteitä, jatkaa matkustamista, koska se on hänellä luonteenpiirteenä, eikä hän voi itselleen mitään, vaan jatkaa matkailua. Transformaalinen matkailu vaatii tämän tutkimuksen valossa pidempää maassa viipymistä tai kohteessa asumista.

Tutkimus sujui aikataulussa ilman sen suurempia viivästyksiä tai ongelmia. Haastateltavat löytyivät nopeasti ja olivat helposti lähestyttäviä ja haastatteluissa oli kiireetön, avoin ja välitön tunnelma. Haastavin osuus tutkimuksessa oli haastatteluiden analysointi ja matkailijoiden laittaminen eri typologioiden sisään. Ongelmia tuotti matkailijoiden pitkät matkailuhistoriat ja matkailijoiden matkojen runsaus ja erilaisuus sekä typologioiden rajaukset. Toinen tutkija olisi auttanut tässä tilanteessa varmistamaan tulkinnan oikeellisuutta. Tutkimus aiheen rajausta oli haastavaa. Tutkimuksessa oli useita tutkittavia teemoja, joista olisi voinut osan rajata pois. Tutkimuksen olisi voinut toteuttaa myös teemahaastattelun avulla, mutta se olisi rajannut pois matkakertomukset.

Narratiivisen tutkimuksen validiteetin arvioinnissa käytin viittä eri periaatetta. (Valli 2018). Historiallisen periaatteen mukaan lukijalle oli tuotava esiin ajalliset ja paikalliset yhteydet. Tutkimuksessa kerron mitä on tehty, milloin ja missä. Reflektiivisyyden

periaatteen mukaan tutkijan on oltava tietoinen omasta ymmärryksestä tutkimuskohteeseen. Tutkijana ymmärsin tutkimuskohteeni teoreettisen perustan sekä matkailijana ja ihmisenä matkustamisen kontekstin oman matkailuhistorian kautta. Dialektisuuden periaatteen mukaan tulkinta on dialektinen ja dialoginen prosessi ja totuuden luominen toisen kanssa huomioidaan. Tutkijana ymmärsin haastatteluiden dialektisen ja dialogisen prosessin ja ymmärsin, että yhdessä haastateltavan kanssa loimme ainutkertaisia tarinoita. Toimivuuden periaate validiteetin arvioinnissa tarkoittaa sitä, että tutkimus tuottaa jotain käyttökelpoista ja hyödyllistä. Tutkimus tuotti tarinoita hyödynnettäväksi ymmärryksen lisäämiseksi matkailusta. Viimeiseksi havahtuvuuden periaate, jonka mukaan tutkimuksen tehtävä olisi saada lukija katselemaan maailmaa uudella tavalla ja havahtumaan. Tutkimus näyttää tarinoiden muodossa vilauksen ihmisten matkailuhistoriasta ja aiheutti tutkijassa ihmetystä.

Aikaisemmat tutkimukset puhuvat voimakkaasti matkailun opetuksellisesta vaikutuksesta ihmiseen ja vasta viime aikoina on alettu tutkia enemmän transformaalista matkailua. Transformaalisen matkailun tutkimus on kirjallisuuden perusteella vielä hyvin vähäistä. Matkailutypologioita on luotu aktiivisesti useita, mutta niiden tutkiminen ja testaaminen tämän päivän matkailijoihin on vähäistä. Tutkimus ei ole yleistettävissä ja se tuo lisää ymmärrystä ja syvyyttä edellä mainittuihin aiheisiin.

Jatkotutkimushaasteina tuli esiin transformaalisen matkailun tutkiminen syvähaastattelun keinoin yksittäisen matkan jälkeen tai tämän hetken milleniaalisukupolven matkailun seuranta pitkittäistutkimuksen avulla. Tarinoiden kautta lapsuus nousi esiin matkailuun vaikuttavana tekijänä ja olisi mielenkiintoista tutkia lasten mielikuvia matkailusta. Cooperin (2013) mukaan olisi tärkeä tutkia millainen matkailu jatkuu sukupolvien ylitse.

Tutkimusaineisto saturoi hyvin vähän johtuen tutkittavien vähäisestä määrästä. Tutkimusaineisto saturoi siten, että kaikki tutkittavat olivat persoonallisuuspiirteeltään Stanley Plogin (1977, 2004) midsentrikkoja. Myös tietyt teemat toistuivat kertomuksissa; pärjääminen, uteliaisuus, suvaitsevaisuus, ruokakulttuurin oppiminen ja kielitaidon oppiminen ja Suomessa asumisen arvostaminen.

Aineiston aitous ja tutkijan kyky ymmärtää haastateltavien tarinoita varmistettiin haastattelujen tarkalla litteroinnilla ja tarinan kertojien oman ääneen säilyttämällä tarinoissa. Tarina luotiin litteroinnista nostamalla ydin juonenkäänneet tarinan kertojan alkuperäistä ääntä kunnioittaen. Tarinat hyväksytettiin tutkittavilla. Tutkimuksen läpinäkyvyys on aitoa ja vilpitöntä.

Lähteet

Alasuutari, P. 2011. Laadullinen tutkimus 2.0. 4. uudistettu painos. Vastapaino.

Ahtola, J. Koivunen, L. Korpela, K. Syrjämaa, T. & Koistinen, A. 2004. Matkailijan Ihmeellinen maailma. Suomalaisen kirjallisuuden seura.

Bold, C. 2012. Using Narrative in Research. Sage.

Cooper, C. & Hall, Michael C. 2013. Contemporary tourism: an international approach. Goodfellow Publishers. 2nd edition.

Cooper, C. 2012. Essentials of tourism. Pearson financial times/Prentice Hall cop.

Diehl, Gregory V. 2016. Travel as transformation. Conquer the limits of culture to discover your own identity. Identity publications. 3rd edition.

Elliot, J. 2005. Using narrative in social research. Sage.

Harrison, D. & Sharpley, R. 2017. Mass tourism in a small world. CABI.

Hirsjärvi S. Remes P. & Sajavaara P. 2009. Tutki ja kirjoita. Tammi. Kariston kirjapaino Oy. Hämeenlinna.

Holliday, A. 2016. Doing & writing qualitative research. Sage. 3rd edition.

Horner, S. & Swarbrooke, J. 2016. Consumer behaviour in tourism. Third edition. Routledge.

Kananen, J. 2017. Laadullinen tutkimus pro graduna ja opinnäytetyönä. Jyväskylän ammattikorkeakoulu. Liiketalousyksikkö.

Kostiainen, A. Ahtola, J. Koivunen, L. Korpela, K. Syrjämaa, T. 2004. Matkailijan ihmeellinen maailma. Suomalaisen kirjallisuuden seura. Saarijärvi.

Lean, G. 23.7.2012. Transformative travel: A mobilities perspective. Luettavissa: <https://doi-org.ezproxy.haaga-helia.fi/10.1177%2F1468797612454624>. Luettu: 11.4.2019.

- Lean, G. 2016. Transformative travel in a mobile world. GAB international.
- Lean, G. Staiff, R. & Waterton, E. 2014. Travel and Transformation. Routledge. Taylor and Francis Group.
- Moskeija. 1998. Kuva 1. Matkailija A2 kuva-albumi.
- Pearce, Philip R. 2011. The study of tourism: foundations from psychology. 1st edition. Emerald.
- Pearce Philip R. 2011. Tourist behaviour and the contemporary world. Channel view Publications copy.
- Pine, B. J. & Gilmore J.H. 2011. The Experience economy. Updated edition. Harvard Review Press copy.
- Plog, Stanley, C. 2004. Leisure Travel: marketing handbook. Pearson prentice Hall.
- Reisinger, Y. 2013. Transformational tourism: tourist perspectives. CAB international Copy.
- Salazar, Noel B. & Graburn Nelson H.H. 2014. Tourism imaginaries: Anthropological approach. Berghahn books.
- Sathe Anderson L & Geisler C. C. 8.9. 2017. The reverberations of a graduate study abroad course in India: Transformational journeys. Luettavissa: <https://journals-sagepub-com.ezproxy.haaga-helia.fi/doi/full/10.1177/1541344615604230>.
Luettu: 11.4.2019.
- Theobald, William F. 2004. Global tourism. 3rd edition. Butterworth-Heinemann.
- Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2018. Laadullinen tutkimus ja sisältöanalyysi. Uudistettu PAINOS. Kustannusosakeyhtiö Tammi.
- Tilastokeskus. 2019. Matkailu/käsitteet/tilastokeskus. Luettavissa: <http://www.stat.fi/meta/kas/matkailija.html>. Luettu: 17.2.2019.

Tilastokeskus. 2019. Käsitteet ja määritelmät Luettavissa:

<https://www.stat.fi/til/matp/kas.html>. Luettu 2.5.2019.

Valli, R. Aaltola & J. Laajalahti, A. 2018. Ikkunoita tutkimusmetodeihin: 2, näkökulmia Aloittelevalle tutkijalle tutkimuksen teoreettisiin lähtökohtiin ja analyysimenetelmiin.

5. uudistettu ja täydennetty painos. PS-kustannus.

Verhelä, P. 2014. Matkailun perusteet. SH Traveledu Oy. Kuopion Liikekirjapaino Oy.

Webster, L. 2007. Using narrative inquiry as a research method: an introduction to

Using critical event narrative analysis in research on learning and teaching. Routledge.